

የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልል መንግስት

ማዕከላዊ ነጋሪት ጋዜጣ

MAEKELAWI NEGARIT GAZET

OF THE CENTRAL ETHIOPIA REGIONAL STATE

ወልቂጤ 3ኛ ዓመት ቁጥር--

ሀምሌ ____ ዓ.ም 21*፲6 ሐ.መ

በማዕከላዊ ኢትዮጵያ ክልላዊ መንግስት ህዝብ
ተወካዮች ምክር ቤት

ጠባቂነት የወጣ

አዋጅ ቁጥር --/2016 ዓ.ም

Wolqite 3rd Year No--
December __/2024

የማእከላዊ ኢትዮጵያ ክልል የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር ---/2016 ዓ.ም

መግቢያ

የመንግሥት አሠራር በግልጽነት፣ በተጠያቂነትና በአሳታፊነት እንዲከናወን ለማድረግ የነቃና በነፃነት የተደራጀ ማህበረሰብ መፍጠር አስፈላጊ በመሆኑ፤

የዜጎች የመደራጀት መብት እና ከዚህ መብት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ሌሎች መብቶችን በተሟላ መልኩ ለማስከበርና ተግባራዊ ለማድረግ ሕግ ማውጣት በማስፈለጉ፤

ዘርፉ ለተጠቃሚው ህብረተሰብ የሚሰጠውን ፋይዳ በመገንዘብ በክልሉ ወይም በፌደራል ተመዝግበው በክልሉ ውስጥ የተለያዩ ፕሮጀክቶችን የሚተገብሩ ሁሉም ሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች በምዝገባ፣ ፕሮጀክት ስምምነት እና ስምሪት ረገድ ምቹ አገልግሎት የሚያገኙበት እንዲሁም በተሻለ ሁኔታ እንዲንቀሳቀሱ ለማድረግ ወጥ የሆነ አሰራር መዘርጋት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ተስፋፋተው በክልሉ ልማትና ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታ ያላቸው ሚና እንዲጎለብት ለማድረግ የተመቻቸ ምህዳር መፍጠርና በሕብረተሰቡ ዘንድ የበጎ አድራጎች እና የበጎ ፈቃደኝነት ባሕል እንዲዳብር ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶችን ተጠያቂነት እና የሕብረተሰቡን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ እንዲቻል ድርጅቶቹ ሥራቸውን በሕግ መሠረት መሥራታቸውን ቁጥጥር ማድረግ በማስፈለጉ፤

የማእከላዊ ኢትዮጵያ የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት በክልሉ ህገ-መንግስት አንቀጽ 55 ንዑስ አንቀጽ 3) መሰረት ይህንን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የማእከላዊ ኢትዮጵያ ክልል የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር ----- 2016 ዓ/ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

- 1) “**ክልል**” ማለት የማእከላዊ ኢትዮጵያ ክልል ነው፤
- 2) “**የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅት ወይም ድርጅት**” ማለት ሁለትና ከዚያ በላይ በሆኑ ሰዎች በፈቃደኝነት የሚመሠረት፣ የመንግሥት አካል ያልሆነ፣ ለትርፍ ያልተቋቋመ፣ ከማናቸውም የፖለቲካ ድርጅት ያልወገነ እና ሕጋዊ ዓላማን ለማሳካት ተመዝግቦ የሚንቀሳቀስ አካል ሲሆን የሙያ ማህበራትን፣ የብዙሃን ማህበራት እና የድርጅቶች ኅብረቶችን ይጨምራል፤
- 3) “**ክልል በቀል ድርጅት**” ማለት በክልሉ ውስጥ ሕጋዊ ሥራን ለመሥራት በዚህ ሕግ መሠረት በኢትዮጵያዊያን ወይም በኢትዮጵያ ነዋሪ በሆኑ የውጭ አገር ዜጎች ወይም በሁለቱ አማካኝነት በጋራ የተቋቋመ ድርጅት ነው፤

- 4) **“የውጭ ድርጅት”** ማለት በውጭ አገር ሕግ መሠረት የተቋቋመና በኢትዮጵያ ውስጥ ተመዝግቦ የሚንቀሳቀስ መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅት ነው፤
- 5) **“ቢሮ”** ማለት እንደየአገባቡ የማዕከላዊ ኢትዮጵያ ፋይናንስ ቢሮ ወይም ፍትህ ቢሮ ነው፡፡
- 6) **“ባለስልጣን”** ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት ሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ባለስልጣን ነው፤
- 7) **“የሙያ ማኅበር”** ማለት አንድን ሙያ መሠረት በማድረግ የተቋቋመ ድርጅት ሲሆን ዓላማውም የአባላቱን መብትና ጥቅም ማስከበር፣ የሙያ ሥነ-ምግባርን ማሳደግ፣ የአባላትን አቅም መገንባት እንዲሁም በሙያቸው ለሕዝብና ለአገር አስተዋጽኦ ማድረግን የሚያካትት ነው፤
- 8) **“ኅብረት”** ማለት ሁለትና ከዚያ በላይ በሆኑ ድርጅቶች የሚቋቋም ስብስብ ሲሆን የህብረት ኅብረቶችን ይጨምራል፤
- 9) **“የዘርፍ አስተዳዳሪ”** ማለት የተለየ ፈቃድ በሚያስፈልጋቸው የሥራ ዘርፎች ለሚሰማሩ ድርጅቶች የሥራ ፈቃድ የሚሰጥ እና ተገቢውን ሙያዊ ክትትልና ድጋፍ የሚያደርግ መንግሥታዊ መሥሪያ ቤት ነው፤
- 10) **“ልዩ ፈቃድ”** ማለት በአንድ ስራ ላይ ለመሰማራት በህግ ፈቃድ እንደሚያስፈልግ የተገለጸ በሆነ ጊዜ በዚህ ስራ ላይ ለመሰማራት የሚሰጥ የፈቃድ አይነት ነው፤
- 11) **“ምክር ቤት”** ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 66 መሠረት የተቋቋመ የድርጅቶች ምክር ቤት ነው፤
- 12) **“የራስ አስተዳደር”** ማለት ድርጅቶች በምክር ቤቱ አማካኝነት ራሳቸውን ለማስተዳደር በፈቃዳቸው በሚያወጡት የሥነ ምግባር ደንብ የሚመራ አስገዳጅ የቁጥጥር ሥርዓት ነው፤
- 13) **“የሥራ አመራር አባላት”** ማለት ተጠሪነታቸው ለድርጅቱ የበላይ አካል ወይም እንደሁኔታው ለድርጅቱ ጠቅላላ ጉባዔ ወይም ቦርድ ሆኖ የድርጅቱን የሥራ ሂደት እንዲከታተሉና እንዲቆጣጠሩ በድርጅቱ አባላት ወይም በድርጅቱ ቦርድ የተመረጡ ሰዎች ናቸው፤
- 14) **“የሥራ መሪ”** ማለት የድርጅቱን የዕለት ከዕለት ሥራ በበላይነት እንዲመራ በውል የተቀጠረና ተጠሪነቱም ለሥራ አመራር ኮሚቴ ወይም ለድርጅቱ ቦርድ የሆነ ግለሰብ ነው፤
- 15) **“ሰው”** ማለት ማናቸውም የተፈጥሮ ሰው ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል ነው፤

16) በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተገለፀው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. የተፈፃሚነት ወሰን

1) ይህ አዋጅ በሚከተሉት ድርጅቶች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡-

ሀ) በክልሉ ተመዝግበው በሚንቀሳቀሱ ሀገር በቀል ድርጅቶች፤

ለ/ በፌደራል ተመዝግበው በክልሉ ውስጥ ፕሮጀክት በሚተገብሩ ድርጅቶች፤

2) ይህ አዋጅ በሚከተሉት ተቋማት ላይ ተፈፃሚ አይሆንም፡-

ሀ) በዕድር፣ ዕቁብና መሰል ባሕላዊ ስብስቦች፤

ለ) በሃይማኖት ተቋማት፤

ሐ) በሌላ ሕግ መሠረት በተቋቋሙ ተቋማት።

ክፍል ሁለት

የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ጉባዔ

4. መቋቋም

ከማህበራት የሚነሱ አስተዳደራዊ ጉዳዮችን፣ አቤቱታዎችንና ሌሎች ቅሬታዎችን በመቀበል በገለልተኝነት በመመርመርና በመስማት አስተዳደራዊ ውሳኔዎችን የሚሰጥ ተጠሪነቱ ለሪዕሰ መስተዳደሩ የሆነ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ጉባዔ ከዚህ በኋላ “ጉባዔ” እየተባለ የሚጠራ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

5. የጉባዔ አባላት

1) የጉባዔ አባላት በዘርፉ ልምድ ያላቸውን ተወካዮች ባካተተ መልኩ በሚከተለው ሁኔታ የሚሰየሙ ሰባት አባላት ይኖሩታል፡-

ሀ) በክልሉ ሪዕሰ መስተዳደር የሚሰየሙ ከሁለት የመንግስት መስሪያ ቤቶች አንድ ተወካዮች፤

ለ) በሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ምክር ቤት የሚሰየሙ ሁለት ተወካዮች፤

ሐ) በሲቪል ማኅበረሰብ ሥራ ተገቢው ዕውቀትና ልምድ ያለውና በግል ብቃት በፍትህ ቢሮ ንላፊ እና በፋይናንስ ቢሮ ሀላፊ የሚሰየሙ ሁለት ባለሙያ፤

መ) ከክልሉ አካል ጉዳተኞች ማህበራት ህብረት የሚሰየም አንድ አባል፤ እና

ሰ) ከክልሉ ሴቶች ማህበር የምትወከል አንድ አባል፤

2) የጉባኤ አባላት ከየትኛውም ዓይነት ተጽዕኖ ነፃ በመሆን ሥራቸውን በቅንነትና በታማኝነት በህግ አግባብ ያከናውናሉ፤

3) የጉባኤው ሊቀመንበር እና ምክትል ሊቀመንበር በርዕሰ መስተዳደሩ በንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) የተጠቀሱትን ላይቶ የሚሰይም ሲሆን የሥራ ዘመኑም ሦስት ዓመት ይሆናል፡፡

6. የጉባኤው ስልጣንና ተግባር

ጉባኤው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1) በክልሉ ፍትህ ቢሮ እና በፋይናንስ ቢሮ ንላፊ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ የሚቀርቡ ይግባኞችን ይመረምራል፤ ውሳኔ ይሠጣል፤

2) ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ጉዳዩን የሚመረምር ገለልተኛ አቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ይሰይማል፤ ኮሚቴው በሚያቀርበው የውሳኔ ሀሳብ መሠረትም አስተዳደራዊ ውሳኔ ይሰጣል፤

3) የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴውን አሰራር የሚወስን መመሪያ ያወጣል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

4) በፍትሕ ቢሮ ወይም በፋይናንስ ቢሮ የሚቀርቡለትን ሌሎች ጉዳዮችን መርምሮ ይወስናል፡፡

7. የጉባኤው አሰራርና ስብሰባ ሥነ-ሥርዓት

የጉባኤው የአሠራር ሥነ-ሥርዓት እንደሚከተለው ይሆናል፡-

1) የጉባኤው ሊቀመንበር የጉባኤን ስብሰባ ይመራል፤

2) ሊቀመንበሩ በማይገኝበት ጊዜ ምክትል ሊቀመንበሩ ይመራል፤

- 3) የጉባዔው መደበኛ ስብሰባ በየሶስት ወሩ የሚካሄድ ሲሆን አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ በማናቸውም ጊዜ የጉባዔው ሊቀመንበር ወይም የፋይናንስ ቢሮ ወይም ፍትህ ቢሮ ወይም ከባዔው አባላት አንድ ሶስተኛው ከጠየቁ ከዚህ ባነሰ ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል፤
- 4) በማንኛውም ስብሰባ አብላጫ የጉባዔው አባላት ሲገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፤
- 5) ማንኛውም ውሳኔ በስብሰባው በተገኙ አባላት በድምጽ ብልጫ ይወሰናል፤ ሆኖም የጉባዔው ድምጽ እኩል ከሆነ ሊቀመንበሩ ያለበት ወገን ውሳኔ የጉባዔው ውሳኔ ይሆናል፤
- 6) ጉባዔው በድምጽ ብልጫ በሚወሰንበት ጊዜ የአነስተኛው ድምጽ አስተያየት ከነምክንያቱ በስብሰባው ቃለ-ጉባዔ መመዝገብ አለበት፤
- 7) የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ጉባዔው የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

8. የጉባዔው አባላት የሥራ ዘመን

- 1) የጉባዔው አባላት የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ሲሆን አባላቱ ለአንድ ተጨማሪ የሥራ ዘመን እንደገና ሊመረጡ ይችላሉ፤
- 2) የሥራ ዘመኑ ከማለቁ በፊት መልቀቅ የሚፈልግ አባል ጥያቄውን ለጉባዔው በጽሑፍ በማቅረብና በጉባዔው በማስወሰን መልቀቅ ይችላል፡፡

9. የፍትህ ቢሮው ሥልጣንና ተግባር

በሌላ ህግ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ ቢሮው፡-

- 1) በክልሉ ለሚንቀሳቀሱ ድርጅቶች ፈቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ይመዘግባል፣ ይደግፋል፣ ከህግ ዉጭ ሆነዉ ስገኙ ፈቃዳቸዉን በህጉ መሰረት ይሰርዛል ፤
- 2) ድርጅቶች ሥራቸውን በሕግ አግባብ እና በተመዘገቡበት ዓላማ መሰረት ማከናወናቸውን ለማረጋገጥ አስፈላጊውን ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል፤
- 3) ድርጅቶች ግልጽነትና ተጠያቂነትን የሚያረጋግጥ የውስጥ አስተዳደር እና የራስ አስተዳደር ሥርዓት እንዲኖራቸው አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፣ ተፈፃሚነቱን ይከታተላል፤

4) የመንግስትና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች የጋራ የምክክር መድረክ ከፋይናንስ ቢሮ ጋር በጋራ ያዘጋጃል፤

5) ድርጅቶች በሀገሪቱና በክልሉ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ግንባታ፣ ሰብዓዊ መብቶች ጥበቃ እና የልማት እንቅስቃሴ ያላቸውን ሚና አስመልክቶ ተገቢውን ጥናት ያካሂዳል፤ የክልሉን መንግሥት ያማክራል፤

6) ይህንን አዋጅ መነሻ አድርጎ በሚወጣ ደንብ መሠረት ከሚመዘግባቸው ድርጅቶች የአገልግሎት ክፍያዎችን ይሰበስባል፤

7) አግባብነት ባላቸው ሕጎች ስለሰነዶች ማረጋገጥና ምዝገባ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የድርጅቶችን መተዳደሪያ ደንቦችንና ማሻሻያዎቻቸውን ያረጋግጣል፤ ይመዘግባል፤

8) በክልሉ ብቻ ተመዝግበው የሚንቀሳቀሱ ድርጅቶችን ቁጥር፣ የተሰማሩባቸውን ቦታዎች፣ የሥራ ዘርፎች፣ የተጠቃሚዎቻቸውን እና የአባሎቻቸውን ብዛት እና መሰል መረጃዎች የሚይዝ የመረጃ ማዕከል ያቋቁማል፤ እንዲሁም እነዚህን መረጃዎች ይተነትናል፤ በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች ያሰራጫል፤

9) በዚህ አዋጅ መሰረት የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶችን በተመለከተ ለዞን የተሰጡ ስልጣንና ተግባራት አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤ ድጋፍ ያደርጋል፤

10) ኃላፊነቱን ለመወጣት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በትብብር ይሰራል፤

11) ድርጅቶች የክልሉ መንግሥት በሚያወጣቸው ፖሊሲዎችና ሕጎች የነቃ ተሳትፎ እንዲያደርጉ ያበረታታል፤

12) በዘርፉ በወንጀል ድርጊት የተገኘ ገንዘብ ወይም ንብረትን ሕጋዊ አስመስሎ ማቅረብና ሽብርተኝነትን በገንዘብ መርዳትን ለመከላከል የሚያስችሉ ሥራዎችን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በትብብር ይሰራል፤

13) ድርጅቶች ሲመዘገቡና ሲሰማሩ የመረጃ ልውውጥ ማድረግና አያያዙን የማዘመን ሥራ ያከናውናል፤

14) ከሌሎች ክልሎችና ከፌዴራል መንግስት የባለድርሻ አካላት እንዲሁም ድርጅቶች ጋር ቋሚ የምክክር መድረኮችን ያዘጋጃል፤

15) ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፤

16) ለክልሉ ፍትህ ቢሮ የተሰጠው ሥልጣንና ተግባር በክልሉ ውስጥ የሚገኙ የዞን ፍትህ መምሪያዎች በሚመዘግቧቸው **ድርጅቶች** በተመለከተ ለፍትህ ቢሮው የተሰጠው ስልጣንና ተግባር ይኖራቸዋል። የታች መዋቅር ፍትህ መምሪያዎችና ጽ/ቤቶች ስልጣን ገደብ በደንብ ይወሰናል።

10. የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ ሥልጣንና ተግባራት

የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ በሌላ ህግ የተሰጠው ስልጣን እና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1) የመደራጀት መብትን በማይጻረር መልኩ ድርጅቶች ሊሠሩ የሚችሉባቸውን ቦታዎችን ይለያል፤ ያስማራል፤ **ሥራቸውን ያስተባብራል፤** ምክረ ሀሳብ ይሰጣል፤

2) የድርጅቶችን ዓመታዊ የሥራና የገንዘብ እንቅስቃሴ ሪፖርት በዚህ ሕግ በተወሰነው መሠረት ይመረምራል፤

3) ድርጅቶች የሚያቀርቡትን የፕሮጀክት ሰነድ የብቃት ግምገማ ያደርጋል፤ ያስደርጋል፤ ተቀባይነት ሲያገኝም የውል ስምምነት ይፈራረማል፤ ባለድርሻ ሴክተሮችም እንዲፈራረሙ ያስተባብራል፤

4) የመንግስትና የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች የጋራ የምክክር መድረክ ከፍትህ ቢሮ ጋር በጋራ ያዘጋጃል

5) የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች በገቡት የፕሮጀክት ስምምነት መሠረት ተግባራትን ስለማከናወናቸው በድጋፍና ክትትል ያረጋግጣል፤ ወቅቱን የጠበቀ የፕሮጀክት የአጋማሽና የማጠቃለያ ዘመን ግምገማ ያካሄዳል፤ ግብረ መልስ ይሰጣል፤

6) በፌዴራል መንግስት መግባቢያ ሰነድ ተፈራርመው በክልሉ ፕሮጀክት ለመተግበር የሚመጡ ድርጅቶችን በተመለከተ የፕሮጀክት ሰነድ ሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር የፕሮጀክት ስምምነት ይፈራረማል፤ ይከታተላል፤ ይገመግማል፤ አፈጻጸሙ በስታንዳርድ መሰረት መሆኑን ያረጋግጣል፤

7) በኢፌዴሪ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ባለሥልጣን ሆነ በክልሉ ፍትህ ቢሮ ተመዝግበው መግባቢያ ሰነድ ወይም የፕሮጀክት ስምምነት ተፈራርመው የሚንቀሳቀሱ ድርጅቶች ተገቢውን አገልግሎት እየሰጡ ስለመሆናቸው ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤ በህዝብ ጥቅምና መብት ላይ ጉዳት የሚያደርስ ድርጊት

እየፈጸሙ ከሆነ በፕሮጀክት ስምምነት መሰረት አስፈላጊውን እርምጃ ይወስዳል፤ የህግ ጥሰት ፈፅመው ሲገኙ ለመዘገበው አካል ህጋዊ እርምጃ እንዲወሰድ ያሳውቃል፤

- 8) በዚህ አዋጅ የተቋቋመውን የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ ያስተዳድራል፤
- 9) ድርጅቶች የሚያከናውኗቸው የልማት ሥራዎች መንግሥት ከሚያወጣቸው የልማት ዕቅዶች ጋር የተጣጣሙ እንዲሆኑ ያግዛል፤
- 10) ዓመታዊ የአዲትና የንብረት ቆጠራ ሪፖርት በክልሉ ፕሮጀክት ከሚተገበሩ ሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ይቀበላል፤ ግብረ መልስም ይሰጣል፤
- 11) የድርጅቶችን ንብረት ማስተላለፍና ማስወገድን በተመለከተ አስፈላጊውን ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል፤ እርምጃ ይወስዳል፤
- 12) ድርጅቶች ሲፈርሱ በሒሳብ አጣሪነት የሚያገለግሉ ባለሙያዎችን ይሾማል፤ ሥራቸውን በአግባቡ ማከናወናቸውን ይቆጣጠራል፤
- 13) በፕሮጀክት ስምምነት መሠረት ለድርጅቶቹ የመኖሪያ ፈቃድ እና የባንክ ሂሳብ እንዲከፈላቸው ድጋፍ ይሰጣል፤ የድርጅቶችን ፕሮጀክት በሚመለከት የሥራና የገንዘብ እንቅስቃሴ በውጭ አዲተሮች መመርመሩን ያረጋግጣል፤
- 14) በፕሮጀክት ስምምነት መሰረት ከፕሮጀክቶች ጋር በተያያዘ ዕቃዎችን ከዉጭ ሀገር ከቀረጥ ነፃ ለማስገባት ሲጠይቁ አጣርቶ ድጋፍ እንድያገኙ ያደርጋል፤
- 15) በፌዴራል ሆነ በክልሉ ተመዝግበው የሚንቀሳቀሱ ድርጅቶችን የፕሮጀክቶች ብዛት፣ ስርጭት፣ የተሰማሩበት ዘርፍ፣ የትግበራ ዘመን፣ የሀብት መጠን፣ የተፈጠረ የሥራ ዕድልና የተጠቃሚ ብዛት እና መሰል መረጃዎችን የሚያሳይ ዘመናዊ የመረጃ ቋት ያደራጃል፤ ይተነትናል፤ በተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎች ያሰራጫል፤
- 16) ለክልሉ ፋይናንስ ቢሮ በዚህ አንቀጽ ሥር የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር ለዞን ፋይናንስ መምሪያ በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

ክፍል ሶስት

የድርጅቶች አመሠራረትና ምዝገባ

ንዑስ ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

11. መርሆዎች

የድርጅቶች አመሠራረት በሚከተሉት መርሆች ይመራል፡-

- 1) ማንኛውም ድርጅት ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ሊቋቋም ይችላል፤
- 2) በድርጅቶች ውስጥ አባልነት በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ ነው፤
- 3) አንድ አባል በፈለገ ጊዜ ከድርጅቱ መውጣት ይችላል፤
- 4) ማንኛውም ድርጅት አግባብነት ያላቸውን ሕጎች መሠረት በማድረግ የአባላት መቀበያ መሥፈርቶችን የመወሰን መብት አለው፤
- 5) ማንኛውም ሰው የድርጅቱን መስፈርት እስካሟላ ድረስ አባል የመሆን መብት አለው፤
- 6) እያንዳንዱ አባል እኩል ድምፅ አለው፤
- 7) ድርጅቶች ለአባላት ትርፍ ለማከፋፈል በማሰብ ሊቋቋሙ አይችሉም፤
- 8) የድርጅቶች አመሠራረትና የውስጥ አሰራር ዲሞክራሲያዊ መርሆዎችን የተከተለ፣ ከአድሎአዊነት የፀዳ፣ ነፃና ገለልተኛ ሊሆን ይገባል፤
- 9) ማንኛውም ድርጅት የሚመራው በመተዳደሪያ ደንቡ ሥልጣን በተሰጣቸው አካላት ሙሉ ተሳትፎ በተመረጡ ሰዎች ነው፤
- 10) ማንኛውም ድርጅት በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት ካልሆነ በቀር አባላትን ሊቀበልና ሊያሰናብት አይችልም፡፡

12. አገር በቀል ድርጅቶች አመሰራረት

ቁጥራቸው ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች አገር በቀል ድርጅት ሊመሰርቱ ይችላሉ፡፡

13. የአገር በቀል ድርጅት ዓይነቶች

ለዚህ ክፍል ዓላማ የአገር በቀል ድርጅት በሚከተለው አይነት አደረጃጀት ሊቋቋም ይችላል፡-

ሀ) ማኅበር፤

ለ) ቦርድ-መር ድርጅት፤

ሐ) የዘላቂ ቦን አድራጎች ድርጅት፤

መ) የአደራ ቦን አድራጎች ድርጅት፤

ሰ) የቦን አድራጎች ኮሚቴ።

ንዑስ ክፍል ሁለት

ማህበርና ቦርድ-መር ድርጅት

14. ማኅበር

- 1) ለዚህ ክፍል አላማ “ማኅበር” ማለት ቁጥራቸው አምስት ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ አባላት የሚቋቋም እና ጠቅላላ ጉባዔው የበላይ ውሳኔ ሰጪ አካል የሆነበት ድርጅት ሲሆን ለዚህ ሕግ አፈጻጸም የሙያ ማህበራትን ይጨምራል፤
- 2) አንድ ማኅበር ጠቅላላ ጉባዔ፣ የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ፣ ሥራ አስኪያጅ፣ አዳተርና እንደ አስፈላጊነቱ ሌሎች የሥራ ክፍሎች ያለው ሆኖ ሊደራጅ ይችላል፤ የማኅበሩ አወቃቀርና አስተዳደር በማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል።

15. ቦርድ-መር ድርጅት

ለዚህ ክፍል አላማ ቦርድ-መር ድርጅት ቁጥራቸው ሁለትና ከዚያ በላይ በሆኑ መሥራቾች የሚቋቋም ሲሆን፡-

- 1) የድርጅቱ የመጨረሻ ውሳኔ ሰጪ አካል ቦርዱ ይሆናል፤
- 2) ቦርዱ ቁጥራቸው ከ5 እስከ 13 የሚደርሱ አባላት ይኖሩታል፤
- 3) የመጀመሪያዎቹ የቦርዱ አባላት በመመሥረቻ ጽሑፉ ላይ በመሥራቾቹ ይሰየማሉ፤ የቦርዱ አባላት የሥራ ዘመንና ከምሥረታ በኋላ የቦርዱ አባላት የሚሰየሙበት ሥርዓት በድርጅቱ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል፤
- 4) ከድርጅቱ የሥራ መሪዎች ጋር የስጋ እና የጋብቻ ዝምድና ያላቸው ሰዎች የቦርዱ አባል መሆን አይችሉም፤

- 5) ድርጅቱ ለበርዱ ተጠሪ የሆነ ሥራ አስኪያጅ እና አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖሩታል፤ ዝርዝሩ በድርጅቱ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል።

ንዑስ ክፍል ሦስት

የዘለቄታ የበጎ አድራጎች ድርጅት

16. መሠረቱ

- 1) ለዚህ ክፍል አላማ “የዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅት” ማለት አንድ የተለየ ንብረት፣ ገንዘብ በስጦታ ወይም በኑዛዜ በዘለቄነትና በማይመለስ ሁኔታ ተለይቶ ለተገለጸ የበጎ አድራጎች ዓላማ ብቻ የሚውልበት ድርጅት ነው፤
- 2) በንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት በስጦታ ወይም በኑዛዜ የሚሰጠው የንብረት ወይም የገንዘብ መጠን የበጎ አድራጎች አላማውን በመነሻነት ለማሳካት የሚያስችል መሆን አለበት፤
- 3) መሥራቹ የዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ተጠቃሚዎች ይወስናል፤ መሥራቹ ተጠቃሚዎቹን በበቂ ሁኔታ ካልወሰነ የሥራ አመራር በርዱ ከመሥራቹ ሀሳብ ጋር ይስማማል ብሎ በሚገምተው መልኩ ተጠቃሚዎችን ሊወስን ይችላል።

17. ለምዝገባ ስለማመልከት

- 1) መሥራቹ በሕይወት ሳለ የዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅት ምዝገባ የሚጠየቀው በመሥራቹ በራሱ ወይም ለዚህ ጉዳይ በወከለው ሰው ብቻ ነው፤
- 2) መሥራቹ ከሞተ በኋላ ጥያቄው የሚቀርበው ከመሥራቹ አደራ በተቀበለው ሰው ወይም የመሥራቹን ኑዛዜ በሚያስፈጽሙ ሰዎች ነው፤
- 3) በንዑስ አንቀጽ 1) እና 2) የተጠቀሱት በማይኖሩበት ጊዜ ለዘለቄታ ንብረትን ለበጎ አድራጎች ዓላማ የመስጠት ውል ያዘጋጁ፣ ምስክር የሆኑ ወይም ውሉን በአደራ ያስቀመጡ ሰዎች የምዝገባ ጥያቄ ያቀርባሉ፤
- 4) በዚህ አንቀጽ መሠረት ምዝገባ የመጠየቅ ግዴታ የተጣለባቸው ሰዎች ምዝገባውን ሳይጠይቁ የቀሩ እንደሆነ መሥራቹ ከሞተ ከሦስት ወር በኋላ የዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅቱ ማንኛውም ይመለከተኛል በሚል ሰው አመልካችነት ወይም በክልሉ ፍትህ ቢሮ አነሳሽነት ሊመዘገብ ይችላል፤

5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት የሶስት ወራት ጊዜ ከመጠናቀቁ በፊት ለበጎ አድራጎች ድርጅት ዓላማው የሚውለውን ገንዘብ ወይም ንብረት እና አጠቃላይ የምዝገባውን አካሄድ አስመልክቶ ዓላማውን የሚጻረር ተግባር ከተፈፀመ የክልሉ ፍትህ ቢሮ በማንኛውም ጊዜ ጣልቃ መግባትና ማስተካከል ይችላል።

18. ንብረትን ለዘለቄታ በጎ አድራጎች ዓላማ የመስጠት ተግባርን መሻር

ንብረትን ለዘለቄታ በጎ አድራጎች ዓላማ የመስጠት ተግባር በክልሉ ፍትህ ቢሮ ከመመዝገቡ በፊት መሥራቹ ሊሸረው ይችላል።

19. የዘለቄታ የበጎ አድራጎች ድርጅት አደረጃጀት

ማናቸውም የዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅት የሥራ አመራር ቦርድ፣ ሥራ አስኪያጅ፣ አዲተርና ሌሎች አስፈላጊ የሥራ ክፍሎች ይኖሩታል።

20. የሥራ አመራር ቦርድ ጥንቅር

- 1) የሥራ አመራር ቦርድ አባላት በመሥራቹ ወይም እርሱ በወከለው ሰው ይሾማሉ፤ የቦርድ አባላቱ በዚህ መልክ ካልተሾሙ የክልሉ ፍትህ ቢሮ የሚሾሙበትን መንገድ ያመቻቻል፤
- 2) አንድ የሥራ አመራር ቦርድ አባል በማንኛውም ምክንያት ኃላፊነቱን መወጣት ካልቻለ በዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅቱ መተዳደሪያ ደንብ መሠረት አዲስ የቦርድ አባል ይሾማል፤
- 3) የሥራ አመራር ቦርድ አባላት ቁጥር ከሦስት በታች ሊሆን አይችልም።

21. የሥራ አመራር ቦርድ ሥልጣን እና ተግባር

- 1) የሥራ አመራር ቦርዱ የዘለቄታ በጎ አድራጎች ድርጅቱ የበላይ አካል ነው፤
- 2) የዘለቄታ የበጎ አድራጎች ድርጅቱን የሚመራ ሥራ አስኪያጅ እና አዲተር ይሾማል፤ ያሰናብታል፤
- 3) የዘለቄታ የበጎ አድራጎች ድርጅቱን በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት ያስተዳድራል።

22. የሥራ አመራር ቦርዱ ስብሰባዎች

- 1) የሥራ አመራር በርዱ በዘላቂታ የበጎ አድራጎች ድርጅቱ መተዳደሪያ ደንብ በተመለከተው መሠረት ይሰበሰባል፤
- 2) የዘላቂታ የበጎ አድራጎች ድርጅቱ የሥራ አመራር በርዱ ውሳኔዎችን የሚያሳልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል፡፡

23. ለበርዱ አባላት የሚፈፀሙ ክፍያዎች

- 1) በዘላቂታ በጎ አድራጎች ድርጅቱ መተዳደሪያ ደንብ ካልተወሰነ በስተቀር አንድ የበርዱ አባል በአባልነቱ ክፍያ አያገኝም፤
- 2) በበርዱ ስብሰባ ላይ ለመገኘት አንድ አባል ያወጣውን ወጪ ለመሸፈን የሚደረግ ማካካሻ እንደ ክፍያ አይቆጠርም፡፡

24. የሥራ አስኪያጁ ሥልጣን እና ተግባር

የዘላቂታ በጎ አድራጎች ድርጅት ሥራ አስኪያጅ፡-

- 1) የዘላቂታ በጎ አድራጎች የድርጅቱን ሥራ በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት ይመራል፤
- 2) ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ድርጅቱን ይወክላል፤
- 3) የሥራ አመራር በርዱ ውሳኔዎች ሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
- 4) የሥራ ዕቅድና በጀት እንዲሁም የሥራ እና የሒሳብ ሪፖርቶችን ለሥራ አመራር በርዱ ያቀርባል፤
- 5) የድርጅቱን ገቢ የሚያሳድጉ ሁኔታዎችን ያጠናል፤ በሥራ አመራር በርዱ ሲፀድቁም ተግባራዊ ያደርጋል፤
- 6) በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት በድርጅቱ ሥም የተከፈቱ የባንክ ሂሳቦችን ያንቀሳቅሳል፤
- 7) ሌሎች በሥራ አመራር በርዱ የሚሰጡትን ተያያዥ ተግባራት ያከናውናል፡፡

25. የአዲተር ሥልጣንና ተግባር

የዘላቂታ በጎ አድራጎች ድርጅት አዲተር፡-

- 1) የዘላቂታ በጎ አድራጎች ድርጅቱን የገንዘብና የንብረት አስተዳደር ይቆጣጠራል፤

- 2) የድርጅቱን የውስጥ አዲት ሪፖርት በኢትዮጵያ ተቀባይነት ባገኙ የሒሳብ አያያዝ መርሆዎች መሠረት አዘጋጅቶ ለበርዱ ያቀርባል።

ንዑስ ክፍል አራት

የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት

26. መሠረቱ

ለዚህ ክፍል ዓላማ “የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት” ማለት የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን በሚያቋቁመው ሠነድ መሠረት አንድ የተለየ ንብረት ለበጎ አድራጎች ዓላማ ብቻ እንዲውል በባለአደራዎች የሚተዳደር ድርጅት ነው።

27. አመሠራረት

- 1) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት በስጦታ፣ በኑዛዜ ወይም አግባብ ባለው የመንግስት አካል ውሳኔ ሊቋቋም ይችላል፤
- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው ስጦታ ወይም ኑዛዜ አግባብ ባላቸው የፍትሐብሔር ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ይመራል፤
- 3) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት ማቋቋሚያ ሰነድ መሥራቱን፣ ባለአደራዎቹንና የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ተጠቃሚዎች በግልጽ ለይቶ ማስቀመጥ አለበት።

28. የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት ቀጣይነት

- 1) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ሊቋቋም ይችላል፤
- 2) ላልተወሰነ ጊዜ የተቋቋመ የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት ዘላቂና ቋሚ ይሆናል።

29. በባለአደራዎች የሚቀርብ የምዝገባ ማመልከቻ

- 1) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት መሥራቱ የሆነ ሰው በባለአደራዎቹን መሾም አለበት፤
- 2) ባለአደራዎች በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 በተደነገገው መሠረት የምዝገባ ምስክር ወረቀት ለማግኘት ለፍትሕ ቢሮ የምዝገባ ጥያቄ ማቅረብ ይኖርባቸዋል፤
- 3) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት የምዝገባ ጥያቄ ድርጅቱ በተመሠረተ በሦስት ወራት ጊዜ ውስጥ መቅረብ ይኖርበታል፤

- 4) ባለአደራዎቹ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ከማግኘታቸው በፊት በስጦታው ወይም በኑዛዜው ላይ የተመለከተውን ሀብት ባለይዞታነት ወይም ባለቤትነት ወደ አደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱ ለማስተላለፍ ከሚያስፈልጉ ድርጊቶች በስተቀር በሀብቱ ላይ ሦስተኛ ወገኖችን የሚያካትት ማናቸውንም ድርጊት መፈፀም አይችሉም፡፡

30. የባለአደራዎች ብዛት

- 1) የባለአደራዎች ብዛት ከሦስት ያነሰ እና ከአምስት የበለጠ ሊሆን አይችልም፤ ከሦስት ያነሱ ሰዎች ተሾመው ከሆነ ይህን መመዘኛ ለማሟላት መሥሪያ ቤቱ ቀሪዎቹ ባለአደራዎች የሚሾሙበትን መንገድ ያመቻቻል፤
- 2) ከአምስት በላይ ባለአደራዎች ተሾመው ከሆነ በቅድሚያ የተጠቀሱት መሥራት የሚችሉና ፈቃደኝነት ያላቸው አምስት ሰዎች ብቻ ባለአደራ ይሆናሉ፤
- 3) በንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ቢኖርም አንድ ወይም ከዚያ በላይ ድርጅቶች በባለአደራነት ተሾመው ከሆነ የባለአደራዎቹ ብዛት ከሦስት በታች እንዲሆን ፍትሕ ቢሮ ሊፈቅድ ይችላል፤
- 4) በዚህ አንቀጽ መሠረት ከሚሾሙት ባለአደራዎች ቢያንስ አንዱ መደበኛ መኖሪያው በክልሉ ውስጥ መሆን አለበት፡፡

31. የባለአደራዎች አሿሿም

- 1) ባለአደራ የሚሾመው የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱን ያቋቋመው ሰው ወይም እርሱ የወከለው ሰው ነው፤ እነዚህ ሰዎች ከሌላ ፍትሕ ቢሮ ባለአደራ የሚሾምበትን መንገድ ያመቻቻል፤
- 2) የተሾመው ባለአደራ ይህን ኃላፊነት አልቀበልም ካለ ወይም በማናቸውም ምክንያት ባለአደራነቱን ማከናወን ካልቻለ በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት ሌላ ባለአደራ ይሾማል፡፡

32. የበጎ አድራጎት ድርጅትን በባለአደራነት መሾም

- 1) መሥራቹ ሕጋዊ ሰውነት ያለውን የበጎ አድራጎት ድርጅት በባለአደራነት ከሾመ የተሾመው ድርጅት ሥራ መሪዎች የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱን ያስተዳድራሉ፤

- 2) በንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው ድርጅት የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን በኑዛዜው፣ በስጦታው ወይም በፍትሕ ቢሮ ትዕዛዝ በተወሰነው መሠረት ከሌሎች ስጦታዎች ወይም ዓላማውን ለማሳካት ከሚጠቀምበት ገቢ ላይቶ በመያዝ ያስተዳድራል።

33. የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት አደረጃጀት

- 1) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት ሥራ አስኪያጅ፣ ገንዘብ ያዥ እና አዳተር በመሥራቱ ወይም መሥራቱ በወከለው ሰው ይሾማሉ፤
- 2) በንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከቱትን ኃላፊዎች መሥራቱ ወይም በመሥራቱ የተወከለው ሰው ያልሾመ እንደሆነ ባለአደራዎች ከመካከላቸው ወይም ከውጭ ኃላፊዎችን ይሰይማሉ፤
- 3) ባለአደራዎች በንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ኃላፊዎችን ያልሰየሙ እንደሆነ ኃላፊዎች በፍትሕ ቢሮ ይሾማሉ፤
- 4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው ቢኖርም፣ ባለአደራዎች ኃላፊነታቸውን በጋራ ያከናውናሉ፤
- 5) ባለአደራዎች ስብሰባቸውን የሚመራ ሊቀመንበር ከመካከላቸው ይመርጣሉ።

34. የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት አስተዳደር

- 1) ከባለአደራዎች በጽሑፍ ተቃውሞ እስካልቀረበ ድረስ ሥራ አስኪያጁ የሌሎች ባለአደራዎች ስምምነት ሳያስፈልገው የማስተዳደር ሥራዎችን ይፈጽማል፤
- 2) ከማስተዳደር ሥራዎች ውጭ ያሉና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ተቃውሞ የቀረበባቸው ውሳኔዎች ከባለአደራዎች ውስጥ ቢያንስ ሦስቱ በተገኙበት ስብሰባ በድምፅ ብልጫ ይወሰናል፤
- 3) ከባለአደራዎች ውስጥ እኩል ድጋፍ ያላቸው የተለያዩ ሃሳቦች ሲቀርቡ የመጨረሻው ውሳኔ የስብሰባው ሊቀመንበር በሚሰጠው ድምፅ ይወሰናል፤
- 4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 እና 3 መሠረት በተሰጡ ውሳኔዎች የማይስማሙ ባለአደራዎች የልዩነት ሃሳባቸው በቃለ ጉባኤው ላይ እንዲመዘገባቸው መጠየቅ ይችላሉ።

35. የባለአደራዎች ኃላፊነት

- 1) ባለአደራዎች ከአንድ መልካም የቤተሰብ አስተዳዳሪ በሚጠበቀው ትጋትና ጥንቃቄ ድርጅቱን ማስተዳደር አለባቸው፤
- 2) የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱ በተቋቋመበት ሠነድ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በቀር ባለአደራዎች ከፍትሕ ቢሮ ፈቃድ ውጭ የድርጅቱን ንብረት ለሌላ ሰው ሊያስተላልፉ አይችሉም፤
- 3) ባለአደራዎች የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱን ንብረት ያለ ዋጋ ለሌላ ሊያስተላልፉ አይችሉም፤
- 4) ባለአደራዎች በአደራ በጎ አድራጎት ሥራ መሪነታቸው ከሥልጣናቸው በላይ በፈጽሞት ተግባር ወይም በሰጡት ውሳኔ በድርጅቱ ላይ ለሚያደርሱት ጉዳት በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ ይሆናሉ፤ ሆኖም በአንቀጽ 35 ንዑስ ቁጥር 4 መሠረት ከውሳኔው መለየቱን ያስመዘገበ ባለአደራ በውሳኔው ለደረሰው ጉዳት ተጠያቂ አይሆንም፡፡

36. የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅትን ስለመወከል

- 1) ሥራ አስኪያጁ የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱን ይወክላል፤
- 2) ሥራ አስኪያጁ በእርሱ ምትክ ድርጅቱን የሚወክለውን ባለአደራ ይመርጣል፤ ማናቸውም የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱን ጉዳዮች የሚከታተል ጠበቃ ሊወክል ይችላል፤
- 3) ባለአደራዎች ከሥልጣን ወሰናቸው ሣያልፉ ለፈፀሟቸው ሕጋዊ ድርጊቶች ተጠያቂ የሚሆነው የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱ ነው፡፡

37. የማቋቋሚያ ሰነዱ ትዕዛዞች

- 1) የአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱን ካቋቋመው ሰነድ የተቀበላቸውን ግልጽ የሆኑ ትዕዛዞች ባለአደራው መከተል አለበት፤
- 2) በንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ቢኖርም በአደራ በጎ አድራጎት ድርጅቱ ተጠቃሚ ለሆነው ሰው ጥቅም የሚያስፈልግ ሆኖ የታየ እንደሆነ ከተባሉት ትዕዛዞች ውጭ ለመሥራት ባለአደራው ከፍትሕ ቢሮ ፈቃድ መጠየቅ ይችላል፡፡

38. ለባለአደራዎች የሚፈፀም ክፍያ

- 1) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱ በተቋቋመበት ሠነድ ወይም በማናቸውም ሌላ ሕግ በግልጽ ካልተመለከተ በስተቀር አንድ ባለአደራ ክፍያ የማግኘት መብት አይኖረውም፤
- 2) የንዑስ አንቀጽ 1) ድንጋጌ ቢኖርም አንድ ባለአደራ ለአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱ ለሰጠው ወይም የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን በመወከል ለፈጸመው ሙያዊ አገልግሎት ክፍያ ሊፈጸም እንደሚገባ ሁሉም ባለአደራዎች በጽሁፍ ሲስማሙ እና ፍትሕ ቢሮ ሲያፀድቅ ከበጎ አድራጎች ድርጅቱ ሀብት ተመጣጣኝ ክፍያ ያገኛል፤
- 3) የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ከማስተዳደር ጋር በተያያዘ አንድ ባለአደራ በግሉ ያወጣቸው ወጪዎች እንዲተኩሉት የመጠየቅ መብት አለው፡፡

39. ባለአደራው ሥራ መልቀቅ

- 1) ባለአደራው ሥራ የመልቀቅ ሀሳብ ካለው ሥራውን ከመልቀቁ ከሁለት ወር በፊት ለሌሎች ባለአደራዎች ሊያሳውቅ ይገባል፤ ይህን ሳያስታውቅ ቢቀር ከዚህ የተነሣ በአደራ የበጎ አድራጎች ድርጅቱ ላይ ለሚደርሰው ኪሣራ ኃላፊ ይሆናል፤
- 2) ባለአደራው ሥልጣኑን ለሌላ ባለአደራ እስከሚያስተላልፍ ድረስ የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን የማስተዳደር ኃላፊነት አለበት፤
- 3) አንድ ባለአደራ የሥራ መልቀቂያ ጥያቄ ያቀረበ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው የማስጠንቀቂያ ጊዜ ከማለፉ አንድ ወር አስቀድሞ የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ባቋቋመው ሰው ወይም ይህን ለመፈጸም ሥልጣን በተሰጠው ሰው ወይም እነዚህ ባይኖሩ በፍትሕ ቢሮ አዲስ ባለአደራ ይሾማል፡፡

40. የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ንብረት ማስያዝ

- 1) የተጠቃሚዎች ባለንዝቦች የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ንብረት ወይም ተጠቃሚው ሊያገኝ የሚገባውን አበል በማናቸውም ሁኔታ ማስያዝ አይችሉም፤
- 2) ለተወሰነ ጊዜ የተቋቋመ የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅት ሲፈርስ ንብረቱን የመውሰድ መብት ያላቸው ባለንዝቦች የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ንብረት ማስያዝ ይችላሉ፡፡

41. የተጠቃሚዎች መብት

- 1) ተጠቃሚዎች በአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱ ማቋቋሚያ ሠነድ መሠረት የሚገባቸው ጥቅም እንዲሰጣቸው የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱን ሊጠይቁ ይችላሉ፤
- 2) ተጠቃሚዎች መብቶቻቸውን የሚጎዳ ሁኔታ ሲፈጠር ባለአደራው እንዲሻር ወይም ተገቢ የሆነ ዋስትና እንዲሰጥ ፍትሕ ቢሮን መጠየቅ ይችላሉ፤
- 3) ተጠቃሚዎች የአደራ በጎ አድራጎች ድርጅቱ አካል በሆኑ ንብረቶች ላይ በግልም ሆነ በጋራ የማዘዝ ወይም የማስተዳደር መብት የላቸውም፤
- 4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው ቢኖርም እነዚህን ንብረቶች በሚመለከት የይርጋ ዘመን እንዲቋረጥ ማድረግን በመሰሰለው ሥራ መብቶቻቸውን የመጠበቅ ሥራዎችን ብቻ መፈፀም ይችላሉ።

ንዑስ ክፍል አምስት

ስለበጎ አድራጎች ኮሚቴ

42. መሠረቱ

ለዚህ ክፍል አላማ “የበጎ አድራጎች ኮሚቴ” ማለት ቁጥራቸው አምስት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ገንዘብ ወይም ሌላ ንብረት ለበጎ አድራጎች ዓላማ ከሕዝብ ለመሰብሰብ ሀሳብ ያላቸው ሰዎች ስብስብ ነው።

43. የበጎ አድራጎች ኮሚቴን ስለማፅደቅ

- 1) የበጎ አድራጎች ኮሚቴ በፍትሕ ቢሮ ሳይፀድቅ ገንዘብም ሆነ ንብረት ማሰባሰብ ወይም ማናቸውም ድርጊት መፈፀም አይችልም፤
- 2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1) ድንጋጌ ኮሚቴውን ለማቋቋም በሚደረጉ አስፈላጊ እንቅስቃሴዎች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም፤
- 3) የክልሉ ፍትህ ቢሮ የበጎ አድራጎች ኮሚቴዎችን ሲያፀድቅ የዚህን አዋጅ አንቀጽ 49 እና 52 ድንጋጌዎች በማገናዘብ መወሰን አለበት።

44. የሒሳብ መግለጫ

- 1) የበጎ አድራጎች ኮሚቴው ዓመታዊ የሒሳብ መግለጫ ለፋይናንስ ቢሮ እና ለፍትህ ቢሮ ማቅረብ አለበት፤

- 2) የበጎ አድራጎች ኮሚቴው የተቋቋመው ከአንድ ዓመት ላነሰ ጊዜ ከሆነ ይህ ጊዜ እንዳለቀ የሒሳብ መግለጫ ማቅረብ አለበት።

45. የበጎ አድራጎች ኮሚቴ አደረጃጀት

- 1) የበጎ አድራጎች ኮሚቴን የሚያቋቁም ውሳኔ መሥራች አባላቱን፣ የበጎ አድራጎች ኮሚቴውን ፕሬዚዳንት፣ ገንዘብ ያዥና ኦዲተር ዝርዝር ሁኔታ ማሳየት ይኖርበታል፤
- 2) አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ውሳኔው የበጎ አድራጎች ኮሚቴው ሥራዎች እንዴት መከናወን እንዳለባቸው መወሰን እና በኮሚቴው የሚሰበሰበውን ገንዘብ እና ንብረት መጠንና አጠቃቀሙን ለመቆጣጠር አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን ማስቀመጥ ይኖርበታል። ዝርዝሩ ፍትሕ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

46. የአባላት ኃላፊነት

- 1) ከበጎ አድራጎች ኮሚቴው እንቅስቃሴ ለሚመነጩ ግዴታዎችና ዕዳዎች አባላት በአንድነት እና በነጠላ ኃላፊ ይሆናሉ፤
- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገውን በተመለከተ ፍትሕ ቢሮ ፣ የዘርፍ አስተዳዳሪው፣ ማናቸውም ለጋሽ፣ አባል ወይም ተጠቃሚ በኮሚቴው አባላት ላይ ክስ የማቅረብ መብት አላቸው።

47. በቂ ያልሆነ ገንዘብና ንብረት

- 1) በበጎ አድራጎች ኮሚቴው የተሰበሰበው ገንዘብና ንብረት የኮሚቴውን ዓላማ ለማሳካት በቂ ካልሆነ ወይም ዓላማውን ማሳካት የማይቻል ከሆነ ይህ ገንዘብ ወይም ንብረት የኮሚቴው መቋቋም በፀደቀበት ውሳኔ ላይ በተመለከተው መሠረት በሥራ ላይ ይውላል፤
- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በፀደቀው ውሳኔ ውስጥ የተመለከተ ነገር ከሌለ ገንዘቡ ወይም ንብረቱ ለስጦታ አድራጊዎች ተመላሽ ይሆናል፤
- 3) ለበጎ አድራጎች ኮሚቴው ገንዘብ ወይም ንብረት የሰጡ ሰዎች መልሰው ሊወስዱት ካልፈለጉ ወይም ካልቻሉ ወይም የማይታወቁ ከሆነ በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት በፍትሕ ቢሮ እና ፋይናንስ ቢሮ በጋራ ውሳኔ ለተመሳሳይ የበጎ አድራጎች ዓላማ ይውላል።

48. ቀሪ ገንዘብና ንብረት

- 1) በበጎ አድራጎች ኮሚቴው የተሰበሰበው ገንዘብ ወይም ንብረት ዓላማውን ለማሳካት አስፈላጊ ከሆነው በላይ ከሆነ ቀሪው ገንዘብ ወይም ንብረት ኮሚቴው ባፀደቀው ውሳኔ መሠረት ለሌላ ተመሳሳይ የበጎ አድራጎች ዓላማ ሥራ ላይ ይውላል፤
- 2) በውሳኔው ውስጥ ይህንን በሚመለከት የተገለፀ ነገር የሌለ እንደሆነ ገንዘቡ ወይም ንብረቱ ፍትሕ ቢሮ እና **ፋይናንስ ቢሮ** በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት ለሌላ ተመሳሳይ የበጎ አድራጎች ዓላማ እንዲውል ይወስናል፡፡

49. ወደ ዘላቂ በጎ አድራጎች ድርጅትነት ስለመለወጥ

- 1) የበጎ አድራጎች ኮሚቴው በፀደቀበት ውሳኔ ላይ በተመለከተው መሠረት በኮሚቴው የተሰበሰበው ገንዘብ ወይም ንብረት ለአንድ ለተወሰነ ዘላቂ ዓላማ የሚውል ከሆነ ይህንኑ ዓላማ ለማሳካት ዘላቂ የበጎ አድራጎች ድርጅት ይቋቋማል፤
- 2) በበጎ አድራጎች ኮሚቴው የተሰበሰበው ገንዘብ ወይም ንብረት የታቀደውን ዓላማ ለማሳካት አስፈላጊ ከሆነው መጠን በላይ ከሆነ የኮሚቴው አባላት በሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅትነት ለመመዝገብ ሊያመለክቱ ይችላሉ፤
- 3) ኮሚቴው በድርጅትነት ከተመዘገበ፣ በኮሚቴው የተሰበሰበው ገንዘብና ንብረት ወደተመዘገበው ዘላቂ በጎ አድራጎች ድርጅት ይተላለፋል፡፡

ንዑስ ክፍል ስድስት

ኅብረቶችና የኅብረቶች ኅብረት

50. ኅብረቶችና የኅብረቶች ኅብረት አመሠራረት

- 1) ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ የሲቪል ማኅበራት ድርጅቶች ወይም ኅብረቶች የጋራ ዓላማቸውን ለማሳካት በመካከላቸው በሚያደርጉት ስምምነት ወይም በዚህ ሕግ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት ኅብረት ወይም የኅብረቶች ኅብረት መመስረት ይችላሉ፤
- 2) ኅብረቶች ወይም የኅብረቶች ኅብረት ከአባሎቻቸው መብትና ጥቅም ጋር የተያያዘ ማንኛውንም ሕጋዊ ዓላማ ለማሳካት ሊመሠረቱ ይችላሉ፤ ይህም የሚከተሉትን ያካትታል፡-

ሀ) ለጋራ ግቦች ስኬታማነት አባሎቻቸውን ማስተባበርና መደገፍ፤

ለ) የሀሳብ፣ የመረጃ እና የልምድ ልውውጥን ማካሄድ፤

ሐ) የአባላትን አቅም መገንባትና ሀብት የማሰባሰብ ጥረታቸውን መደገፍ፤

መ) የአባላትን ሥነ ምግባርና የሙያ ደረጃ ለማሳደግ የሚያስችሉ ሥራዎችን ማከናወን፤

ሠ) የአባላት የጋራ ድምፅ በመሆን የአባላትን የጋራ መብትና ጥቅም ማስከበር እና ለአባላት ምቹ የሥራ ሁኔታ እንዲፈጠር መሟገት፤

ረ) አባሎቻቸው በተሰማሩበት የሥራ ዘርፍ የጥናትና ምርምር፣ የፖሊሲ ሙግት እና ድጋፍ ሥራዎችን ማከናወን፤

3) ከላይ በዝርዝር የተጠቀሱት ዓላማዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ማንኛውም ኅብረት አባል ድርጅቱ ከሚሰራበት የሥራ ዘርፍ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ሥራ በመሥራት ከአባሉ ጋር ውድድር ውስጥ ሊገባ አይችልም፤ ሆኖም ኅብረቶች ሀብት በማሰባሰብ በአባሎቻቸው አማካኝነት የፕሮጀክት ሥራዎችን ማከናወን ይችላሉ።

ንዑስ ክፍል ሰባት

የድርጅቶች ምዝገባ

51. ምዝገባ

1) ማንኛውም ድርጅት በዚህ ሕግ መሠረት በፍትሕ ቢሮ መመዝገብ አለበት፤

2) ፍትሕ ቢሮ ለቀረበው የምዝገባ ማመልከቻ በቀረበለት በ15 ቀናት ውስጥ በዚህ አዋጅ የተደነገጉት አስፈላጊ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ካረጋገጠ በኋላ አመልካች ድርጅቱን በመመዝገብ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤

3) አመልካቹ ከላይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ላይ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ያልተሰጠው እንደሆነ በ15 ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ለፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ማቅረብ ይችላል፤

4) የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ የቀረበለትን ቅሬታ በመመርመር በ30 ቀናት ውስጥ ውሳኔ ይሰጣል፤

- 5) ፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ድርጅቱን ያልተመዘገበው ያለበቂ ምክንያት መሆኑን ሲረዳ የምዝገባ ሰርተፊኬት ወዲያውኑ እንዲሰጥ ያዛል። ለዚህ ድንጋጌ አፈጻጸም ፍትሕ ቢሮ ለቀረበለት የምዝገባ ማመልከቻ በንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከተው ጊዜ ምላሽ ካልሰጠ ድርጅቱን ላለመመዝገብ በቂ ምክንያት እንደሌለው ይቆጠራል፤
- 6) በፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ውሳኔ ላይ ቅር የተሰኘ አመልካች ውሳኔው በደረሰው በ15 ቀናት ውስጥ ለጉባዔው ይግባኝ ማለት ይችላል፤
- 7) በጉባዔው ውሳኔ ላይ ቅር የተሰኘ አመልካች ውሳኔው በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ለከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማለት ይችላል።

52. ለምዝገባ የሚያስፈልጉ ሰነዶች

- 1) የድርጅቶች የምዝገባ ማመልከቻ በድርጅቱ መሥራቾች ሰብሳቢ ተፈርሞ መቅረብ ያለበት ሲሆን፤ የሚከተሉትን ዝርዝር ጉዳዮች ማካተት ይኖርበታል፡-

ሀ) የመሥራቾችን ሥም፣ አድራሻና ዜግነት የያዘ የምሥረታ ቃለ-ጉባዔ፤

ለ) የመሥራቾች የታደሰ የመታወቂያ ወይም ጊዜዉ ያላለፈበት የፖስፖርት ኮፒ፤

ሐ) የድርጅቱን ሥም እንዲሁም ዓርማ (ካለው)፤

መ) የድርጅቱን ዓላማ እና ሊሰማራ ያሰበበትን የሥራ ዘርፍ፤

ሠ) ሊሰማራ ያሰበበትን የሥራ ቦታ፤

ረ) በመሥራቾች የፀደቀ መተዳደሪያ ደንብ፤

ሰ) የድርጅቱን አድራሻ፤

- 2) የኅብረቶች የምዝገባ ማመልከቻ በተወካዮቹው ድርጅት ኃላፊ አማካኝነት ተፈርሞ ከሚከተሉት ሰነዶች ጋር ተያይዞ ይቀርባል፡-

ሀ) በኅብረቱ መሥራቾች ድርጅቶች ተወካዮች የተፈረመ የመተዳደሪያ ደንብ፤

ለ) አባላት ኅብረቱን ለመመሥረት የተስማሙበት ቃለ-ጉባዔ፤

ሐ) ለጎብከቱ አባላት ከክልሉ ፍትህ ቢሮ ወይም ከስር መዋቅር የተሰጠ የአባላት የምዝገባ የምስክር ወረቀት፤

3) አመልካቹ አግባብነት ባለው ደንብ የሚወሰነውን የምዝገባ ክፍያ ይከፍላል፤

4) የሙያ ማህበራት ምዝገባ እና አስተዳደር ዝርዝር ጉዳዮችን በተመለከተ ፍትህ ቢሮ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

53. የምዝገባ ጥያቄን ስላለመቀበል

1) ፍትሕ ቢሮ ከሚከተሉት ምክንያቶች አንዱ መኖሩን ካረጋገጠ ድርጅቱን አይመዘግብም፡-

ሀ) ማመልከቻው በዚህ አዋጅ የተደነገጉትን መስፈርቶች የማያሟላ ሆኖ ሲገኝና ይህንንም እንዲያስተካክል የአመልካቹ ተወካይ ተጠይቆ ለማስተካከል ካልቻለ፤

ለ) የድርጅቱ ዓላማ ወይም በመተዳደሪያ ደንቡ ላይ የተመለከተው የሥራ ዝርዝር ለሕግ ወይም ለሕዝብ ሞራል ተቃራኒ ከሆነ፤

ሐ) ድርጅቱ የሚመዘገብበት ሥም ወይም ዓርማ ከሌላ ድርጅት ወይም ከማንኛውም ሌላ ተቋም ሥም ጋር የሚመሳሰል ከሆነ ወይም ሕግን ወይም የሕዝብን ሞራል የሚቃረን ከሆነ፤

መ) ድርጅቱ ለምዝገባ ያቀረበው ሰነድ በሐሰት የተዘጋጀ ወይም የተጭበረበረ ከሆነ፤

2) በዚህ ሕግ በግልጽ ከተመለከቱት ምክንያቶች ውጪ ፍትሕ ቢሮ በአሰራርም ይሁን መመሪያ በማውጣት የምዝገባ ጥያቄን ሊከለክል አይችልም፤

3) ፍትሕ ቢሮ ማመልከቻውን በዚህ ሕግ መሠረት መርምሮ ተቀባይነት የሌለው ከሆነ አመልካቹ የጎደለውን ነገር በ15 ቀናት ውስጥ አስተካክሎ እንዲያቀርብ በጽሑፍ መልስ ይሰጠዋል፤

4) አመልካቹ የተባለውን ነገር ለማስተካከል ፈቃደኛ ካልሆነ ፍትሕ ቢሮ ማመልከቻውን ያልተቀበለበትን ሕጋዊ ምክንያት በመጥቀስ ጥያቄውን ውድቅ ያደርጋል፤

5) የምዝገባ ጥያቄው ውድቅ የሆነበት አመልካች በውሳኔው ቅር ከተሰኘ ቅሬታውን በ15 ቀናት ውስጥ ለፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ማቅረብ ይችላል፤

- 6) የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ቅሬታው በቀረበለት በ30 ቀናት ውስጥ ቅሬታውን መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፤
- 7) አንድ ድርጅት በማታለል ወይም በማጭበርበር የምዝገባ የምስክር ወረቀት አግኝቶ ከሆነ ይኸው በፍትሕ ቢሮ ሲረጋገጥ የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ድርጅቱ እንዲፈርስ ሊወስን ይችላል፤
- 8) በንዑስ አንቀጽ 5 እና 6 መሠረት በተሰጠ ውሳኔ ቅሬታ ያለው ድርጅት ውሳኔው በደረሰው በ15 ቀናት ውስጥ ይግባኙን በመሥራቾች አማካኝነት ለጉባኤው ማቅረብ ይችላል፤
- 9) ከላይ በንዑስ አንቀጽ 8 መሠረት በተሰጠ ውሳኔ ቅሬታ ያለው ድርጅት የጉባኤው ውሳኔ በደረሰው 30 ቀናት ውስጥ ይግባኙን በመሥራቾች አማካኝነት ለከፍተኛ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል፡፡

54. የመተዳደሪያ ደንብ አስፈላጊነትና ይዘት

- 1) ማንኛውም ድርጅት የሚከተሉትን መረጃዎች የያዘ የመተዳደሪያ ደንብ ሊኖረው ይገባል፡-

ሀ) የድርጅቱ ስም፤

ለ) የድርጅቱ ዓላማዎች፤

ሐ) የድርጅቱ የበላይ አካል፤ ሥልጣንና ተግባር፤ የውስጥ አደረጃጀትና አሥተዳደር፤ የስብሰባና የውሳኔ አሰጣጥ ሥርዓት፤

መ) የድርጅቱ ገቢና ሐብት ለአባላት እንዲሁም ለሠራተኞች በሕግ ከተፈቀደ የአገልግሎት ክፍያ በቀር ሊከፋፈል የማይችል መሆኑን፤

ሠ) የድርጅቱ አባል ወይም ሠራተኛ በመሆኑ ብቻ በድርጅቱ ንብረት ላይ አንዳችም መብት የማይኖረው መሆኑን፤

ረ) ድርጅቱ ከአባላት የተለየ የራሱ መለያና የሕግ ሰውነት ያለው መሆኑን፤

ሰ) የአባላት መለዋወጥ በድርጅቱ ሕልውና ላይ ተጽዕኖ የሌለው መሆኑን፤

ሸ) አባልነት በውርስ የማይተላለፍ መሆኑን፤

ቀ) የድርጅቱ የሒሳብና የገንዘብ እንቅስቃሴ ተቀባይነት ባለው የሒሳብ አያያዝ ሥርዓት የሚመራ መሆኑን፤

በ) ድርጅቱን የሥራና የሒሳብ ዕቅድና አፈጻጸም የሚመረምረውና የሚያጸድቀው የበላይ አካል መሆኑን፤

ተ) መተዳደሪያ ደንቡ የሚሻሻልበትን ሥርዓት፤

ቸ) ድርጅቱን የበጀት ዓመት፤

ኀ) ድርጅቱ እንዲፈርስ ወይም እንዲዘጋ የሚወስነውን የበላይ አካልና የሚመራበትን ሥርዓት፤

ነ) ድርጅቱ ሲፈርስ ያለበትን ሕጋዊ ዕዳ ከፍሎ ተራፊው ንብረት ድርጅቱ የበላይ አካል ለመረጠው ሌላ ድርጅት ወይም በክልሉ ፍትህ ቢሮና በክልሉ ፋይናንስ ቢሮ በኩል ለሌላ አካል ወይም በዚህ አዋጅ መሰረት ለተቋቋመው ፈንድ የሚተላለፍ መሆኑን፤

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከተዘረዘሩት በተጨማሪ የመተዳደሪያ ደንቡ የሚከተሉትንም ሊያካትት ይችላል፤

ሀ) አባልነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች፤

ለ) አባልነት የሚቋረጥባቸውን ወይም የሚታገድባቸውን ምክንያቶች፤

ሐ) አባልነት ሲቋረጥ ወይም ሲታገድ በድርጅቱ ውስጥ ይግባኝ የሚጠየቁበት ሥርዓት፤

መ) የአባልነትና ሌሎች ክፍያዎች የሚወሰኑበትና የሚጠየቁበት ሥርዓት፤

ሠ) የሥራ አመራር ኃላፊዎች የሚሾሙበትና የሚሻሩበት ሥርዓት፤ ሥልጣንና ተግባራት፤

ረ) የሥራ አስፈጻሚ በርድ አባላት የሚሾሙበትና የተጠሪነት ሥርዓት፤ ሥልጣንና ተግባራት፤

ሰ) በገቢ ማስገኛ ሥራ ላይ የሚሰማራ ስለመሆኑ ወይም ስላለመሆኑ፤

3) የክልሉ ፍትህ ቢሮ ድርጅቶች ሊጠቀሙባቸው የሚችሉ ሞዴል መተዳደሪያ ደንቦችን ሊያዘጋጅ ይችላል፡፡

55. የምዝገባ ውጤት

በዚህ ሕግ የተመለከቱትን መስፈርት አሟልቶ የተመዘገበ ድርጅት፡-

1) የሕግ ሰውነት ይኖረዋል፤

2) በስሙ ይከሰላል፤ ይከሰሳል፤ ውል ይዋዋላል፤

- 3) ልዩ የሥራ ፈቃድን የሚመለከቱ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ በማናቸውም ሕጋዊ የሥራ መስክ የመሰማራት መብት ይኖረዋል፤
- 4) በሥሙ የሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት የመሆን፤ ንብረት የማስተዳደርና የማስተላለፍ መብት አለው፤ ሆኖም ንብረቱም ሆነ ከንብረቱ ሽያጭ የሚገኘው ገንዘብ በስጦታ ለአባላት ጥቅም ወይም ከአላማው ውጪ ለሆነ ተግባር ሊተላለፍ አይችልም፤
- 5) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት ንብረት ያስተላለፈ ድርጅት በ15 የሥራ ቀናት ውስጥ ለክልሉ ፍትህ ቢሮ እና ፋይናንስ ቢሮ ማሳወቅ አለበት፡፡

56. የሥራ ነፃነት

- 1) በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ ማንኛውም ድርጅት የተቋቋመበትን ሕጋዊ ዓላማ ለማሳካት በክልሉ በየትኛውም ሕጋዊ ሥራ ላይ የመሠማራት ሙሉ መብት አለው፤
- 2) ማንኛውም ድርጅት በራሱ የፕሮጀክት ሥራ ለማከናወን ወይም ለሌሎች ድርጅቶች ወይም ህዝባዊ ተቋማት የገንዘብ፣ የዓይነትና የዕውቀት ድጋፍ ለማድረግ ሊቋቋም ይችላል፤
- 3) በባለስልጣኑ የተመዘገቡ ድርጅቶች በተቻለ መጠን በክልሉ ከሚሠሩ አገር በቀል ድርጅቶች እና መንግሥታዊ ተቋማት ጋር በአጋርነት በመሥራት የአቅም ማጎልበቻ ድጋፍ ማድረግ ይችላሉ፤
- 4) በክልሉ ውስጥ የሚሠሩ ድርጅቶች በራሳቸው የፕሮጀክት ሥራዎች ለማከናወን ወይም ከሌሎች መንግሥታዊ ካልሆኑ አገር በቀል ድርጅቶች ጋር የገንዘብ፣ የዓይነትና የዕውቀት ድጋፍ በማድረግ መሥራት ይችላሉ፤
- 5) ድርጅቶች በክልሉ ውስጥ ከሚያከናውኗቸው ሥራዎች ጋር ግንኙነት ወይም ተያያዥነት ያላቸውን፣ በሥራ ላይ ያሉ ሕጎች፣ ፖሊሲዎች፣ አሰራሮች እንዲለወጡ፣ እንዲሻሻሉ ወይም አዲስ ሕጎችና ፖሊሲዎች እንዲወጡ ሐሳብ ማቅረብ ይችላሉ፤
- 6) ለጠቅላላው ሕዝብ ወይም ለሦስተኛ ወገን ጥቅም ማንኛውም ድርጅት የሚያከናውናቸው ሥራዎች ዘላቂ ልማትን የሚያመጡና ዲሞክራሲያዊ ስርዓትን ለመገንባት የሚያስችሉ ወይም የአባላቶቹን መብትና

ጥቅም ለማስጠበቅ ወይም የተሰማሩበትን የሙያ መስክ ለማሳደግ አስተዋጽኦ ያለው እንዲሆን ተገቢውን ጥረት ማድረግ አለበት፤

- 7) ማንኛውም የሙያ ማህበር የአባላቶቹን መብትና ጥቅም ለማስጠበቅ ወይም የተሰማሩበትን የሙያ መስክ ለማሳደግ አስተዋጽኦ ያለው እንዲሆን ተገቢውን ጥረት ማድረግ አለበት፤
- 8) ለጠቅላላው ሕዝብ ወይም ለሦስተኛ ወገን ጥቅም መሥራትን ዓላማ አድርጎ የተቋቋመ ድርጅት፣ የሴቶችን፣ ህጻናትን፣ የአካል ጉዳተኞችን፣ የአረጋውያንንና ሌሎች ለጉዳት ተጋላጭ ወይም ለችግር ተጋላጭ የሆኑ የሕብረተሰብ ክፍሎች ጥቅምን ማካተቱን ማረጋገጥ አለበት፤
- 9) ማንኛውም ድርጅት ከተመዘገበ በኋላ በሌላ ሕግ የተለየ ፈቃድ እንደሚያስፈልጋቸው በተመለከቱ የሥራ ዓይነቶች ከሚመለከታቸው የዘርፍ መሥሪያ ቤቶች ተገቢውን ፈቃድ ሳያገኝ ወደሥራ መግባት አይችልም፤
- 10) የማንኛውም ድርጅት አባል፣ አመራርና ሠራተኞች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ወቅት የድርጅቱን ጥቅም የማስቀደምና ከእነሱ ጥቅም ጋርም እንዳይጋጭ ተገቢውን ጥንቃቄ የማድረግ ኃላፊነት አለባቸው፡

57. የሀብት አሰባሰብ እና አስተዳደር

1) ማንኛውም ድርጅት፡-

ሀ) ለሚተገብረው ፕሮጀክት ዘላቂነት አስፈላጊ በመሆናቸው፣ ፕሮጀክቱ ከተጠናቀቀ በኋላ ፕሮጀክቱ ከሚፈጸምበት ቦታ እንዳይወጡ በፕሮጀክት ስምምነቱ ላይ በግልጽ ከተመለከቱ ንብረቶች በስተቀር፣ ንብረቱን በክልሉ ውስጥ የማንቀሳቀስ ሙሉ መብት አለው፤

ለ) ለዓላማው መሳካት ገቢ ለማግኘት በማንኛውም ሕጋዊ የንግድና ኢንቨስትመንት ሥራ ውስጥ አግባብነት ባላቸው የንግድና ኢንቨስትመንት ሕጎች መሠረት የመሳተፍ መብት አለው። ሆኖም ከሥራው የሚገኘውን ትርፍ ለአባላት ጥቅም ማስተላለፍ አይችልም፤

ሐ) ለዓላማው መሳካት ከየትኛውም ሕጋዊ ምንጭ ገንዘብ የመጠየቅ፣ የመቀበልና የመጠቀም መብት አለው፤

2) ለጠቅላላው ሕዝብ ወይም ለሦስተኛ ወገን ጥቅም መሥራትን ዓላማ አድርጎ የተቋቋመ ድርጅት የአስተዳደር ወጪው ከገቢው ከ20 በመቶ ሊበልጥ አይችልም፤

3) ለንዑስ አንቀጽ 2 ድንጋጌ አፈጻጸም “የአስተዳደር ወጪ” ማለት ድርጅቱ ከሚያከናውነው የፕሮጀክት ሥራ ጋር ተያያዥነት የሌለው ነገር ግን ለድርጅቱ ሕልውና ቀጣይነት አስፈላጊ የሆነ እና ከአስተዳደር ሥራዎች ጋር የተያያዘ ወጪ ሆኖ፡-

ሀ) የአስተዳደር ሠራተኞች ደመወዝና ጥቅማጥቅሞችን፤

ለ) ከአስተዳደር ሥራ ጋር የተያያዘ የአላቂና ቋሚ እቃዎች ግዢን፤

ሐ) የጥገናና እድሳት ወጪዎችን፤

መ) የቢሮ ኪራይ፤

ሰ) የፓርኪንግ ክፍያዎች፤

ረ) የኦዲት አገልግሎት፤

ሰ) የማስታወቂያ ክፍያ፤

ሸ) የባንክ አገልግሎት፤

ቀ) የመብራት፣ የስልክ፣ የፋክስ፣ የውሃ፣ የኢንተርኔት፣ የፖስታና የሕትመት አገልግሎት ወጪዎችን፤

በ) የታክስ፤

ተ) ለአስተዳደር ሥራ የሚውሉ ተሽከርካሪዎች ግዢ፣ ጥገና፣ የነዳጅና ዘይት እንዲሁም የመድኃኒት ግዢ ወጪዎችን፣ የቅጣት ክፍያዎችን፤

ቸ) የጥብቅና አገልግሎት ክፍያን ያካትታል፤

4) ከላይ በንዑስ አንቀጽ 2 እና 3 የተደነገገው በልዩ ሁኔታ ተፈጻሚ የማይሆንባቸውን ድርጅቶች በሚመለከት **የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ** መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

58. በገቢ ማስገኛ ሥራዎች ስለመሠማራት

- 1) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 57 ንዑስ ቁጥር 1 (ለ) መሠረት በገቢ ማስገኛ ስራዎች ላይ የሚሰማራ ድርጅት፣ አግባብነት ባላቸው የንግድ ፈቃድና ምዝገባ ህጎች መሠረት አዲስ የንግድ ድርጅቶችን ወይም ኩባንያዎችን በማቋቋም፣ በነባር የንግድ ድርጅቶች ውስጥ አክሲዮን በመያዝ ህዝባዊ መዋጮ መሰብሰብ ወይም የንግድ ስራን በብቸኛ ባለቤትነት በማካሄድ የገቢ ማስገኛ ስራዎችን ማከናወን ይችላል፤
- 2) ድርጅቱ በራሱ የገቢ ማስገኛ ስራዎችን በሚያከናውንበት ጊዜ ለዚሁ ስራ የተለየ የባንክ ሒሳብ መክፈት እንዲሁም በንግድ እና ታክስ ህጉ በሚጠየቀው መሠረት የገቢ ማስገኛ ስራውን የሚመለከት የተለየ የሂሳብ መዝገብ መያዝ ይኖርበታል፤
- 3) አግባብነት ያላቸው የታክስ፣ የንግድ ፈቃድና ምዝገባ እንዲሁም የኢንቨስትመንት ሕጎች በገቢ ማስገኛ ስራዎችን በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፤
- 4) ድርጅቱ ከገቢ ማስገኛ ስራው የሚያገኘው ገቢ የድርጅቱን የአስተዳደር እና የፕሮግራም ወጪዎች ለመሸፈን ይውላል፤
- 5) ድርጅቱ ከገቢ ማስገኛ ስራው የሚያገኘው ገቢና ሃብት ለአባላት እንዲሁም ለሠራተኞች ሊከፋፈል አይችልም፤
- 6) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት ድርጅቶች ህዝባዊ መዋጮ ሲሰበሰቡ ለክልሉ ፋይናንስ ቢሮ እና ፍትህ ቢሮ ማሳወቅ አለባቸው፤
- 7) በዚህ አንቀጽ መሰረት በገቢ ማስገኛ ስራ ላይ የተሰማራ ድርጅት ለክልሉ ፋይናንስ ቢሮ እና ፍትሕ ቢሮ በአስራ አምስት የስራ ቀናት ማሳወቅ አለበት፡፡

59. በሽያጭ ስለማስተላለፍ

ማንኛውም ድርጅት ወይም ማህበር ንብረቱን ለማናቸውም ሶስተኛ ወገን በሽያጭ ሲያስተላልፍ ለህዝብ ጥቅም ሲባል ከቀረጥ ነጻ የገባ ንብረት ከሆነ ሽያጩ በሀገሪቱ የጉምሩክ ህግ መሰረት ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

60. በሥራ መሪነት ወይም በቦርድ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባልነት መሥራት የማይችሉ ሰዎች

- 1) ማንኛውም ሰው በአንድ ድርጅት ውስጥ በሥራ መሪነት ወይም በድርጅቱ ቦርድ ወይም ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባልነት መሥራት የማይችለው፡-

ሀ) በማታለል ወይም ታማኝነትን በማጓደል ወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ የተቀጣና ያልተሰየመ ከሆነ፤

ለ) በወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ የሲቪል መብቱን የተገፈፈና መብቶቹ ያልተመለሱለት ከሆነ፤

ሐ) በሕግ መሠረት ከችሎታ ማጣት የተነሳ መሥራት የማይችል ከሆነ፤

መ) በፍርድ ቤት ክልከላ የተደረገበት ከሆነ ነው፤

- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ የማናቸውም ድርጅት የቦርድ ወይም የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባል የሆነ ሰው በዚያው ድርጅት ውስጥ የሥራ መሪ ወይም ተቀጣሪ ሠራተኛ ሆኖ መሥራት አይችልም፤
- 3) የድርጅቱ የምዝገባ ማመልከቻ የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 በመጣስ የቀረበ ከሆነ የክልሉ ፍትህ ቢሮ ድርጅቱን አይመዘግብም፡፡

61. የድርጅቶች መዝገብ

- 1) ፍትሕ ቢሮ ድርጅቶች የሚመዘገቡበት መዝገብ ይይዛል፤
- 2) በፍትሕ ቢሮ ትክክለኛ ቅጂ ስለመሆኑ የተረጋገጠ የመዝገቡ ሙሉ ወይም ከፊል ግልባጭ በማናቸውም የክርክር ሂደቶች በማስረጃነት ተቀባይነት ይኖረዋል፤
- 3) ፍትሕ ቢሮ በዚህ አዋጅ መሠረት የተመዘገቡትን እንዲሁም የታገዱትንና ከመዝገብ የተሠረዙትን ድርጅቶች ዝርዝር በየዓመቱ በጋዜጣ ያወጣል፡፡

62. የድርጅት ቅርንጫፍ

- 1) ማንኛውም ድርጅት አስቀድሞ ለፍትሕ ቢሮ በማሳወቅ በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት ቅርንጫፍ ሊከፍት ይችላል፤
- 2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ለሚከፈት ቅርንጫፍ የሚሰጠው ሥልጣን ራሱን የቻለ ድርጅት የሚያደርገው ወይም ዋናው መስሪያ ቤት በቂ ቁጥጥር እንዳያደርግበት የሚከለክል ሊሆን አይችልም፡፡

63. ለውጥን ስለማሳወቅ

- 1) ማንኛውም ድርጅት በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ለውጥ ሲያደርግ ለክልሉ **ፍትህ ቢሮ እና ፋይናንስ ቢሮ** ማሳወቅና ማስመዝገብ አለበት፡-

ሀ) የሥያሜ ወይም የምልክት ለውጥ፤

ለ) የሥራ ዘርፍ ለውጥ፤

ሐ) የዋና መሥሪያ ቤት አድራሻ ለውጥ፤

መ) የሥራ ቦታ ለውጥ፤

ሠ) የሥራ አመራር አባላትና የሥራ መሪ ለውጥ፤

ረ) በመተዳደሪያ ደንብ ላይ የሚደረግ ማንኛውም ለውጥ፤

ሰ) የባንክ ሒሳብ ወይም ፈራሚዎች ለውጥ፤

- 2) በዚህ አንቀጽ መሠረት የተደረገ ለውጥ የድርጅቱን ማንኛውም መብቶች ወይም ግዴታዎች አይነካም፡፡

64. የምስክር ወረቀትን በይፋ ስለማሳየት

- 1) ማንኛውም ድርጅት የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን በዋናው መስሪያ ቤት እንዲሁም ግልባጩን በየቅርንጫፎቹ ለማንኛውም ጎብኚ ሊታይ በሚችል ቦታ ማስቀመጥ ይኖርበታል፤
- 2) የድርጅቱ ስምና መለያ ምልክት በድርጅቱ ዋና መሥሪያ ቤትና ቅርንጫፍ ጽህፈት ቤቶች ለሕዝብ ሊታይ በሚችል ግልጽ ስፍራ መቀመጥ ይኖርበታል፡፡

65. ሕልውናን ስለማረጋገጥ

- 1) ማንኛውም ድርጅት በዚህ አዋጅ ውስጥ ሪፖርት ለማቅረብ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ባለፈ በሦስት ወራት ውስጥ ሪፖርት ካላቀረበ የፍትሕ ቢሮ ከፋይናንስ ቢሮ ጋር በመነጋገር የድርጅቱን ሕልውና ለማረጋገጥ በጋዜጣ ጥሪ ያደርጋል፤
- 2) ከላይ የተመለከተው ጥሪ በጋዜጣ በወጣ በ30 ቀናት ውስጥ ድርጅቱ በርግጥም ሕልውና ያለው ከሆነ የድርጅቱ ሕጋዊ ተወካይ ቀርቦ በዚህ ሕግ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ለፍትሕ ቢሮ ሪፖርት ያላቀረበበትን ምክንያት ማስረዳት ይጠበቅበታል፤

- 3) ተወካዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተጠቀሰው ጊዜ ውስጥ ቀርቦ ድርጅቱ ሪፖርት ያላደረገበትን በቂ ምክንያት ካላቀረበ የፍትሕ ቢሮና ፋይናንስ ቢሮ ሃላፊዎች በመነጋገር ጉዳዩን ለጉባኤው አቅርቦ ድርጅቱ እንዲፈርስ ያስወስናል።

ንዑስ ክፍል ስምንት

ስለድርጅቶች ምክር ቤትና የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ

66. የድርጅቶች ምክር ቤት

- 1) በክልል ደረጃ በሁሉም ድርጅቶች ሙሉ ተሳትፎ የሚመራ ምክር ቤት በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፤
- 2) የክልሉ ፍትሕ ቢሮና ፋይናንስ ቢሮ የምክር ቤቱን መሥራች ጉባዔ በጋራ ይጠራሉ፤ ያስተባብራሉ፤
- 3) ምክር ቤቱ ጠቅላላ ጉባዔ፣ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ አደረጃጀቶች ይኖሩታል፤ ምክር ቤቱ የራሱን መተዳደሪያ ደንብ ያወጣል፤
- 4) ድርጅቶች በምክር ቤቱ ጠቅላላ ጉባዔ የሚወከሉበት ስርዓት በመስተዳደር ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፤
- 5) ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-
 - ሀ) ከክልሉ ፍትህ ቢሮ፣ ከፋይናንስ ቢሮ፣ ከላጋሾችና ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በመመካከር ዘርፉ ሊከተለው የሚገባውን የስነ-ምግባር ደንብና ማስፈጸሚያ ስልት ያወጣል፤ አተገባበሩን በቅርበት ይከታተላል፤
 - ለ) በድርጅቶች ምዝገባና አስተዳደር ላይ ለፍትሕ ቢሮ፣ ለፋይናንስ ቢሮና ለጉባዔው ምክረ-ሃሳብ ያቀርባል፤
 - ሐ) ዘርፉን ይወክላል፤ ያስተባብራል፤
- 6) ምክር ቤቱ በጉባኤው ውስጥ ድርጅቶችን የሚወክሉ ተወካዮችን ይመርጣል፤
- 7) የምክር ቤቱ በጀት ከአባላት መዋጮና ከሌሎች ሕጋዊ ምንጮች ይሆናል፤

- 8) ለምክር ቤቱ መመሥረትና መጠናከር የክልሉ ፍትሕ ቢሮና ፋይናንስ ቢሮ ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በመሆን አስፈላጊውን ትብብርና ድጋፍ ያደርጋል።

67. የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ

- 1) በክልሉ ፋይናንስ ቢሮ የሚተዳደር የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፤
- 2) የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ በጎ ፈቃደኝነትን እና የዘርፉን ዕድገት ለማበረታታት፣ በተለይም ልዩ ድጋፍ የሚያስፈልጋቸውን የማህበረሰብ ክፍሎች የሚያገለግሉ ድርጅቶችን ለማበረታታት ይውላል፤
- 3) የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ ገቢውን የሚያገኘው፡-
 - ሀ) ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት ከፈረሱ ማህበራትና ድርጅቶች የተሰበሰበ ሀብት ወይም ንብረት ካለ፤
 - ለ) በክልሉ ፍትህ ቢሮ ወይም ፍርድ ቤት ውሳኔ ከሚፈረሱ ድርጅቶች የሚገኝ ንብረት፤
 - ሐ) በመንግሥት ለፈንዱ የሚደረግ ድጎማ፤
- 4) ድርጅቶች ለሲቪል ማህበረሰብ ፈንዱ መዋጮ ማድረግ አይችሉም፤
- 5) የሲቪል ማህበረሰብ ፈንድ አስተዳደርን በተመለከተ የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ መመሪያ ያወጣል።

ክፍል አራት

ሒሳብና ሪፖርት

68. የሒሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ

- 1) ማናቸውም ድርጅት የድርጅቱን የገንዘብ እንቅስቃሴ የሚያሳይ ተቀባይነት ባለው የሒሳብ አሰራር የተዘጋጀ የሒሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ አለበት፤
- 2) የሒሳብ ሰነዶች የድርጅቱን ገቢና ያወጣውን ወጪ፣ የወጪውን ምክንያት፣ ሐብትና ዕዳ፣ የላጋሾችን ማንነትና የገቢውን ምንጭ ያካተቱ መሆን አለባቸው፤
- 3) ድርጅቱ የሥራ መሪዎች በዚህ አንቀጽ መሠረት የተዘጋጁ የሒሳብ ሰነዶችን፣ የሒሳብ ዓመቱ ካለቀ በኋላ ቢያንስ ለአምስት ዓመት ጠብቀው የማቆየት ግዴታ አለባቸው።

69. ዓመታዊ የሒሳብ መግለጫና ምርመራ

- 1) ማንኛውም ድርጅት ተቀባይነት ባላቸው መመዘኛዎች መሠረት የተዘጋጀ ዓመታዊ የሒሳብ መግለጫ ለፍትህ ቢሮ እና ለፋይናንስ ቢሮ በአድራሻው መላክ አለበት፤
- 2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ቢኖርም በበጀት አመቱ ከአንድ መቶ ሺህ ብር የማይበልጥ ገንዘብ የሚያንቀሳቅስ ድርጅት ገቢን፣ ወጪን፣ ሐብትና ዕዳን የሚያመለክት መግለጫ ብቻ ማቅረብ ይችላል፤
- 3) በንዑስ አንቀጽ 2 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም ድርጅት ሒሳብ የበጀት ዓመቱ በተጠናቀቀ በ3 ወራት ውስጥ በተመሰከረለት አዲተር መመርመር አለበት፤
- 4) አንድ ሦስተኛ የሚሆኑት የድርጅቱ አባላት ወይም ለጋሽ ድርጅቶች ወይም ከድርጅቱ ጋር የፕሮጀክት ስምምነት ያላቸው መንግስታዊ አካላት የሒሳብ ምርመራ እንዲደረግ ከጠየቁ የፋይናንስ ቢሮ የድርጅቱ ሒሳብ በውጭ አዲተር እንዲመረመር ሊያዝ ይችላል፤
- 5) የድርጅቱ ሒሳብ የበጀት ዓመቱ ባለቀ በአምስት ወራት ውስጥ ካልተመረመረ እና ይህንን ለመፈጸም ድርጅቱ ፈቃደኛ ካልሆነ የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ የውጭ አዲተር ሾሞ ማስመርመር ይችላል፤
- 6) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 እና 5 መሠረት በክልሉ ፋይናንስ ቢሮ በተሾመው አዲተር ለተከናወኑ ማንኛውም የአዲት ሥራዎች ወጪ የሚከፍለው የሚመለከተው ድርጅት ወይም ጥፋተኛ ሆነው ሲገኙ የሥራ መሪዎቹ ይሆናሉ።
- 7) ፋይናንስ ቢሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 እና 5 መሰረት ስለተደረገው አዲት የሂሳብ በተገቢው መመዘኛ የተከናወነ ስለመሆኑ በማረጋገጥ ለፍትህ ቢሮ ማሳወቅ አለበት።

70. ዓመታዊ የሥራ ክንውን ሪፖርት

- 1) የሥራ መሪዎች የድርጅቱን የእያንዳንዱን የበጀት ዓመት ዋና ዋና ክንዋኔዎች የሚያሳይ ሪፖርት የሒሳብ ዓመቱ ሲያልቅ ለፋይናንስ ቢሮ ማቅረብ አለባቸው፤
- 2) ማንኛውም የሥራ ክንውን ሪፖርት ለፋይናንስ ቢሮ ሲቀርብ የሒሳብ መግለጫ አብሮ መያያዝ አለበት፤
- 3) ፋይናንስ ቢሮ የቀረበለትን ሪፖርት በመመርመር ድርጅቱ ተጨማሪ ማስረጃ ወይም ማብራሪያ እንዲሰጠው ሊጠይቅ ይችላል።

4) ፋይናንስ ቢሮው ሪፖርት ያቀረቡትንና ያላቀረቡትን ድርጅቶች ዝርዝር ሪፖርት ለፍትህ ቢሮ በደብዳቤ ማሳወቅ አለበት።

5) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 ዓላማ መመዘኛውን የማያሟላ ሪፖርት ያቀረበ ድርጅት እንዳላቀረበ ይቆጠራል።

71. ዓመታዊ ሪፖርት ለሕዝብ ክፍት ስለማድረግ

- 1) በፋናንስ ቢሮ ዘንድ የሚገኝ ማናቸውም የድርጅት ዓመታዊ ሪፖርት ወይም ሌላ ሰነድ ጉዳዩ በሚመለከተው አካል ወይም በድርጅቱ አባላት ሲጠየቅ በማናቸውም አመቺ ጊዜ ክፍት መደረግ አለበት፤
- 2) ማናቸውም ድርጅት ዓመታዊ የሥራ ክንውን እና የአዲት ሪፖርቱን ለአባላቱና ለተጠቃሚዎች ተደራሽ ማድረግ አለበት።

72. የባንክ ሒሳብ ስለመክፈት

- 1) ማንኛውም ድርጅት የባንክ ሒሳብ ለመክፈት በቅድሚያ ከክልሉ ፋይናንስ ቢሮ በጽሑፍ ፈቃድ ማግኘት አለበት፤
- 2) ፋይናንስ ቢሮ የባንክ ሒሳብ ለመክፈት ጥያቄ በቀረበለት በ5 ቀናት ውስጥ ምላሽ መስጠት ይኖርበታል፤
- 3) የማንኛውም ድርጅት የገንዘብ እንቅስቃሴ በስሙ በተከፈተ የባንክ ሒሳብ መከናወን ይኖርበታል፤
- 4) ማንኛውም ባንክ ፍትሕ ቢሮ እና ፋይናንስ ቢሮ ከጠየቀ ጊዜ ወዲያውኑ በማናቸውም የድርጅት ሥም የተከፈቱ የባንክ ሂሳቦችን ዝርዝርና የሒሳብ መግለጫዎችን የመስጠት ግዴታ አለበት፤
- 5) የድርጅት የባንክ ሒሳብ እንቅስቃሴ በመተዳደሪያ ደንቡ በተመለከተው አኳኋን ነው።

73. የውጭ ዜጎችን ስለመቅጠር

የሙያ ዘርፉ ልዩ ሙያ የሚጠይቅ እና በሀገር ውስጥ ዜጎች የማይሸፈን ሆኖ ሲገኝ ማናቸውም ድርጅት አግባብ ባለው ሕግ መሠረት የሥራ ፈቃድ የተሰጠውን የውጭ ዜጋ መቅጠር ይችላል።

ክፍል አምስት

ሕግን ስለማስከበር

74. ምርመራ የማድረግ ሥልጣን

- 1) ከመንግሥት አካላት፣ ከሊጋሽ ድርጅቶች ወይም ከሕዝብ ከሚቀርቡ ጥቆማዎች ወይም ፍትሕ ቢሮ ሥራውን በሚያከናውንበት ወቅት ከሚገኙ መረጃዎች በመነሳት ማናቸውም ድርጅት ሥራውን በሕግ መሠረት እየሰራ ስለመሆኑ **ፍትሕ ቢሮ ወይም ፋይናንስ ቢሮ** ወይም ሁለቱም ምርመራ ሊያደርግ ይችላል፤
- 2) ከላይ በንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው ቢኖርም ፍትሕ ቢሮ እና ፋይናንስ ቢሮ ምርመራ ለማድረግ ሲወስን/ኑ ምርመራውን ለማከናወን በቂ ምክንያት መኖሩን በቅድሚያ ማረጋገጥ አለበት፤
- 3) የምርመራ ሥራዎች በተቻለ ፍጥነት በአጭር ጊዜ እንዲጠናቀቁና የድርጅቱን የዕለት ከዕለት እንቅስቃሴና ሕልውና አደጋ ላይ እንዳይጥሉ ፍትሕ ቢሮ ወይም ፋይናንስ ቢሮ ተገቢውን የጥንቃቄ እርምጃ መውሰድ አለበት፤
- 4) ፍትሕ ቢሮ ወይም ፋይናንስ ቢሮ የምርመራ ሥራውን በሚያከናውንበት ወቅት ከባድ የሕግ ጥሰት መፈጸሙን ሲያረጋግጥና በዚህ ምክንያትም የድርጅቱ እንቅስቃሴ ማገድ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በፍትህ ቢሮው ወይም ፋይናንስ ቢሮ የሚመለከተው የስራ ክፍል ሃላፊ ድርጅቱ እንዲታገድ ለክልሉ ፍትህ ቢሮ ወይም ፋይናንስ ቢሮ ሃላፊ ማቅረብ ይችላል፤
- 5) የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ወይም ፋይናንስ ቢሮ ሀላፊ የድርጅቱ መታገድን አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ከሦስት ወር ላልበለጠ ጊዜ የዕገዳ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤ ሆኖም ሃላፊው በሶስት ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ውሳኔ ካልሰጠ ዕገዳው ቀሪ ይሆናል፤
- 6) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ወይም ፋይናንስ ቢሮ ሀላፊ በሰጠው ዕገዳ ላይ ድርጅቱ በ15 ቀናት ውስጥ ቅሬታውን ለጉባኤው ማቅረብ ይችላል፤
- 7) ድርጅቱ በጉባኤው ውሳኔ ቅር ከተሰኘ ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ባሉት 30 ቀናት ውስጥ ለከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኙን ማቅረብ ይችላል፡፡

75. አስተዳደራዊ እርምጃ ስለመውሰድ

- 1) **ፍትሕ ቢሮ ወይም ፋይናንስ** ቢሮ ይህን አዋጅ እና ሌሎች ሕጎችን ለሚጥሱ ድርጅቶች ማስጠንቀቂያ ሊሰጥ ይችላል፤

- 2) የሚሰጠው ማስጠንቀቂያ በፅሁፍ የተፈጸመውን የሕግ ጥሰት፣ ሊደረግ የሚገባውን ማስተካከያ እና በምን ያህል ጊዜ ውስጥ መስተካከል እንዳለበት በግልጽ ማሳየት አለበት፤ ለማስተካከያ የሚሰጠው ጊዜ የተፈጸመውን ጉድለት ወይም ጥፋት ክብደትና የጉዳዩን ውስብስብነት ከግምት ውስጥ ያስገባ መሆን አለበት፤
- 3) ድርጅቱ በተሰጠው ማስጠንቀቂያ መሠረት ማስተካከያ የማያደርግ ከሆነ ወይም የፈጸመው ጥፋት ከባድ መሆኑን ፍትሕ ቢሮ ዌም ፋይናንስ ቢሮ ሲያምንበት ለድርጅቱ ጥብቅ ማስጠንቀቂያ ይሰጠዋል፤
- 4) በተሰጠው ጥብቅ ማስጠንቀቂያ መሠረት ድርጅቱ አሰራሩን የማያስተካክል ከሆነ ድርጅቱ እንዲታገድ የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ወይም ፋይናንስ ቢሮ ሀላፊ ሊወስን ይችላል፤
- 5) የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ወይም የፋይናንስ ቢሮ ሀላፊ ውሳኔ በጉባኤው ካልተነሳ ወይም በፍርድ ቤት ካልታገደ በቀር የዕገዳ ውሳኔው በተሰጠ በሦስት ወራት ውስጥ ማስተካከያ ያላደረገ ድርጅት እንዲፈርስ ጉባኤው ሊወስን ይችላል፤
- 6) በጉባኤው የመፍረስ ውሳኔ የተሰጠበት ድርጅት አባላት፣ መሥራቾች ወይም ኃላፊዎች ውሳኔው በተሰጠ በ30 ቀናት ውስጥ ቅሬታቸውን ለከፍተኛ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላሉ፤
- 7) በድርጅቱ የተፈጸመው ሕግ የመተላለፍ ተግባር በወንጀል የሚያስጠይቅ ሲሆን የክልሉ ፍትህ ቢሮ ወይም ፋይናንስ ቢሮ ወይም በጋራ እንደጉዳዩ ክብደት ስልጣን ካለው የፖሊስ ተቋም በጋራ ወይም በተናጠል በፖሊስ ተቋም እንዲጣራ ያደርጋል።

76. የመሰማት መብት

ፍትሕ ቢሮ ወይም ፋይናንስ ቢሮ በማንኛውም ድርጅት ላይ የትኛውንም ዓይነት አስተዳደራዊ እርምጃ ከመውሰዱ በፊት ድርጅቱ መከራከሪያዎቹንና ማስረጃዎቹን የማቅረብና የመሰማት መብት አለው።

ክፍል ስድስት

ስለ ድርጅቶች መዋሐድ፣ መከፋፈል እና መለወጥ

77. መዋሐድ

- 1) ቁጥራቸው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ድርጅቶች አግባብነት ባላቸው ሕጎችና በመተዳደሪያ ደንባቸው መሠረት በአዲስ ስም ወይም ከሚዋሐዱት ድርጅቶች በአንዱ ስም ሊዋሐዱ ይችላሉ፤

- 2) ውሕደቱ ሲፈጸም የቀድሞዎቹ ድርጅቶች መብትና ግዴታዎች እንዲሁም በውስጣቸው የነበሩ ሰራተኞች እንደአግባብነታቸው በውህደት ወደተፈጠረው ድርጅት ይተላለፋሉ፤
- 3) በውሕደቱ የተፈጠረው አዲስ ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት መመዝገብ አለበት፡፡

78. መከፋፈል

- 1) አንድ ድርጅት በመተዳደሪያ ደንቡ ላይ በተመለከተው መሠረት በድርጅቱ የበላይ አካል ውሳኔ ሊከፋፈል ይችላል፤
- 2) በመከፋፈሉ ውሳኔ ላይ በሌላ ሁኔታ ካልተመለከተ በቀር በክፍፍሉ የተፈጠረው እያንዳንዱ ድርጅት የቀድሞው ድርጅት ላለበት ግዴታና መብት እኩል ተካፋይ ነው፤
- 3) የቀድሞው ድርጅት ህልውና የሚያበቃው ለአዲሶቹ ድርጅቶች የምዝገባ ምስክር ወረቀት ሲሰጥ ነው፤
- 4) በአዲሶቹ ድርጅቶች ሙሉ ስምምነት ከነሱ አንዱ የቀድሞውን ድርጅት ስም ይዞ ሊቆይ ይችላል፡፡

79. መለወጥ

- 1) አንድ ድርጅት በመተዳደሪያ ደንቡ ላይ በተመለከተው መሠረት በድርጅቱ የበላይ አካል ውሳኔ ወደሌላ ዓይነት ድርጅት ሊለወጥ ይችላል፤
- 2) ለውጡ ሲፈጸም የቀድሞው ድርጅት መብትና ግዴታዎች እንዲሁም በውስጣቸው የነበሩ ሰራተኞች እንደአግባብነታቸው ወደተለወጠው ድርጅት ይተላለፋሉ፤
- 3) የተለወጠው አዲስ ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት እንደገና መመዝገብ አለበት፡፡

ክፍል ሰባት

ስለድርጅቶች መፍረስ

80. የድርጅቶች መፍረስ

- 1) አንድ ድርጅት የሚፈርሰው፡-

ሀ) በመተዳደሪያ ደንቡ ሥልጣን ባለው አካል እንዲፈርስ ሲወሰን፤

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 65 ንዑስ አንቀጽ 3 ወይም አንቀጽ 75 ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት ድርጅቱ እንዲፈርስ በጉባኤው ሲወሰን፤ ወይም

ሐ) በክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔ ነው፤

2) ፍርድ ቤት አንድ ድርጅት እንዲፈርስ የሚወስነው፡-

ሀ) ድርጅቱ በከባድ የወንጀል ድርጊት ወይም በተደጋጋሚ በቀላል ወንጀል በመሳተፍ ጥፋተኛ ሆኖ ሲገኝ፤ ወይም

ለ) ዕዳውን የመክፈል ችሎታ የሌለው ሲሆን ብቻ ነው፤

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ) መሠረት በአባላት ውሳኔ የፈረሰ ድርጅት ውሳኔውን ለፍትሕ ቢሮ በአሥራ አምስት ቀናት ውስጥ የማሳወቅ ግዴታ አለበት፤

4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ 3 መሠረት ድርጅቱ ለፍትሕ ቢሮ ከሚያቀርበው ማስታወቂያ ጋር ድርጅቱ እንዲፈርስ የተወሰነበትን ቃለ ጉባኤ፤ የድርጅቱን ወቅታዊ የሥራ ክንውንና የሒሳብ መግለጫ አያይዞ ማቅረብ አለበት፡፡

81. የማፍረስ ውጤት

1) በአንቀጽ 80 መሠረት ድርጅቱ እንዲፈርስ ሲወሰን ንብረቱ **ወዲያውኑ የክልሉ ፋይናንስ ቢሮና ፍትህ ቢሮ በመነጋገር በጋራ ውሳኔ በሚሾም ሒሳብ አጣሪ ታላፊነት** ሥር ይሆናል፤

2) ሂሳብ አጣሪው ከድርጅቱ ዓላማ ጋር የተያያዙና ሊቋረጡ የማይችሉ ሥራዎችን ለማጠናቀቅ ካልሆነ በስተቀር ከሒሳብ ማጣራት ውጪ ሌላ ተግባር ማከናወን አይችልም፤

3) የድርጅቱን ዕዳዎችና የማፍረስ ሂደቱን ለማከናወን የሚያስፈልጉ ወጪዎች ተጠናቀው ከተከፈሉ በኋላ ሂሳብ አጣሪው የድርጅቱ ቀሪ ገንዘብ ወይም ንብረት በድርጅቱ የመተዳደሪያ ደንብ በተገለጸው አግባብ ወይም በድርጅቱ የበላይ አካል አስቀድሞ በተወሰነው መሠረት ለሌላ ድርጅት እንዲተላለፍ ያደርጋል፤

4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት በድርጅቱ የመተዳደሪያ ደንብ ወይም በድርጅቱ የበላይ አካል ውሳኔ ላይ ካልተመለከተ ቀሪ ገንዘቡ ወይም **ንብረቱ ፍትሕ ቢሮ እና ፋይናንስ ቢሮ በጋራ በሚወስኑት** መሠረት ለሌላ ድርጅት እንዲተላለፍ ይደረጋል፤

- 5) የድርጅቱ የሒሳብ ማጣራት ሥራዎች ሲጠናቀቁ በሒሳብ አጣሪው ጠያቂነት ፍትሕ ቢሮ ድርጅቱን ከመዝገብ ይሰርዛል፤
- 6) የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ህብረቶች ወይም የህብረቶች ህብረት በሚፈርሱበት ጊዜ ቀሪ ንብረቶች ወደ አባል ድርጅቶች ወይም ህብረቶች ሊተላለፉ ይችላሉ።

ክፍል ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

82. ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

በዚህ አዋጅ ከተደነገጉ ጉዳዮች ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ፣ ልማድ ወይም አሠራር በዚህ አዋጅ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

83. የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

- 1) ከዚህ አዋጅ በፊት የነበሩ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ የተመለከቱትን መሠረታዊውን መብቶችና ግዴታዎች እስካልተቃረኑ ድረስ ባሉበት ይቀጥላሉ፤
- 2) ከዚህ በፊት በክልሉ የተመዘገቡ ማህበራት ይህ አዋጅ ከጸናበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ እንደገና በክልሉ ፍትህ ቢሮ መመዝገብ አለባቸው።

84. ደንብና መመሪያ የሚወጣት ሥልጣን

- 1) የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልግ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፤
- 2) የክልሉ ፍትህ ቢሮ በአዋጁ ከተሰጠው ስልጣን አንፃር አዋጁንና አዋጁን ተከትሎ የሚወጣውን ደንብ ለማስፈጸም የሚረዳ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።
- 3) የክልሉ ፋይናንስ ቢሮ በአዋጁ ከተሰጠው ስልጣን አንፃር አዋጁንና አዋጁን ተከትሎ የሚወጣውን ደንብ ለማስፈጸም የሚረዳ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

85. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በክልሉ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

መጋቢት ----- ቀን 2016 ዓ.ም

ወልቂጤ

እንዳሻው ጣሰው

የማእከላዊ ኢትዮጵያ ክልል ፕሬዝዳንት